

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
Τμήμα Μελετών
Πανεπιστημιούπολη, 691 00 Κομοτηνή

HELLENIC REPUBLIC
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE
GENERAL DIRECTORATE OF PLANNING AND DEVELOPMENT
TECHNICAL WORKS DIRECTORATE
Survey Department
University Campus, GR-691 00 Komotini

ΕΡΓΟ: "ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΟΥ Δ.Π.Θ. ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΞΑΝΘΗΣ"

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 25/2025
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ: ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ: 55.000,00 €

ΤΙΤΛΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ/ΤΕΥΧΟΥΣ: **ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ**

Ξά ν θ η
Αύγουστος 2025

Οι ΣΥΝΤΑΞΑΝΤΕΣ	Νέλλη Σταυρίδου Αρχιτέκτονας Μηχανικός ΠΕ
	Παναγιώτης Μπονόβας Ηλεκτρολόγος Μηχανικός ΠΕ
	Αλέξανδρος Λίττας Ηλεκτρολόγος Μηχανικός ΠΕ
Ο ΑΝ. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΟΥ ΤΜ. ΜΕΛΕΤΩΝ	Τριαντάφυλλος Γλένης Πολιτικός Μηχανικός ΠΕ
Ο ΑΝ. ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΤΕ ΤΟΥ ΔΠΘ	Τριαντάφυλλος Γλένης Πολιτικός Μηχανικός ΠΕ

Πίνακας περιεχομένων

Άρθρο 1. Αντικείμενο της Ε.Σ.Υ.	4
Άρθρο 2. Αντικείμενο της εργολαβίας	4
Άρθρο 3. Αρχική συμβατική χρηματική αξία-Συμβατικές τιμές της εργολαβίας.....	4
Άρθρο 4. Σειρά ισχύος τευχών και στοιχείων της μελέτης.....	4
Άρθρο 5. Μελέτη των συνθηκών και όρων κατασκευής του έργου	4
Άρθρο 6. Σύμβαση κατασκευής του έργου	5
Άρθρο 7. Εγγύηση καλής εκτέλεσης.....	5
Άρθρο 8. Προθεσμίες-Παρατάσεις	5
Άρθρο 9. Υπέρβαση προθεσμιών-Ποινικές ρήτρες	5
Άρθρο 10. Χρονοδιάγραμμα Κατασκευής του έργου-Οργανόγραμμα	6
Άρθρο 11. Προσωπικό Αναδόχου	7
Άρθρο 12. Φόροι, δασμοί, κρατήσεις, εργολαβικά ποσοστά κ.τ.λ.-Πληρωμή Αναδόχου	7
Άρθρο 13. Επιμέτρηση εργασιών-Αφανείς εργασίες.....	8
Άρθρο 14. Νέες εργασίες-Κανονισμός Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών-Υπερσυμβατικές εργασίες-Αναθεώρηση	8
Άρθρο 15. Πιστοποιήσεις-Εντολές πληρωμών-Επιμετρήσεις	9
Άρθρο 16. Αριότητα των κατασκευών-Μελέτη του έργου-Τροποποιήσεις μελέτης.....	10
Άρθρο 17. Ποιότητα και προέλευση υλικών και ετοιμών ή ημικατεργασμένων προϊόντων-Ελαττώματα-Παράλειψη συντήρησης.....	10
Άρθρο 18. Ποιότητα και τρόπος εκτέλεσης των εργασιών.....	11
Άρθρο 19. Ημερολόγιο έργου-Λοιπές υποχρεώσεις-Αφανείς εργασίες	12
Άρθρο 20. Ευθύνη του Αναδόχου για την εφαρμογή της μελέτης και για την ποιότητα του έργου	12
Άρθρο 21. Έκπτωση Αναδόχου-Ενστάσεις	13
Άρθρο 22. Τροποποίηση προϋπολογισμού	13
Άρθρο 23. Παραλαβή-Βεβαίωση περάτωσης εργασιών-Διοικητική παραλαβή.....	13
Άρθρο 24. Δοκιμές εγκαταστάσεων	14
Άρθρο 25. Κατασκευαστικά σχέδια-Λήψη φωτογραφιών.....	14
Άρθρο 26. Εργασίες που εκτελούνται από την Υπηρεσία ή άλλους Αναδόχους-Φθορές από εγκαταστάσεις και από τον Ανάδοχο.....	14
Άρθρο 27. Χρήση του έργου ή τμήματός του πριν από την αποπεράτωση	15
Άρθρο 28. Εξυπηρέτηση υπαλλήλων της Υπηρεσίας επιβλέψεως	15
Άρθρο 29. Σύνδεση με Ο.Κ.Ω.-Εξυπηρέτηση Ο.Κ.Ω.....	15
Άρθρο 30. Καθαρισμός κατασκευών-εργοταξίων-εγκαταστάσεων.....	15
Άρθρο 31. Γενικές υποχρεώσεις του Αναδόχου	15
Άρθρο 32. Χρόνος εγγυήσεως και συντηρήσεως του έργου	17
Άρθρο 33. Προστατευτικές κατασκευές.....	17
Άρθρο 34. Νυκτερινή και υπερωριακή εργασία-Πρόσθετος εξοπλισμός	17
Άρθρο 35. Δρόμοι προσπελάσεως-Διεξαγωγή κυκλοφορίας.....	17
Άρθρο 36. Σκυροδέματα.....	18

Άρθρο 37. Ζημιές σε κοινωφελείς εγκαταστάσεις	18
Άρθρο 38. Βλάβες στα έργα-Αναγνώριση αποζημιώσεων	19
Άρθρο 39. Ασφάλιση του έργου	19
Άρθρο 40. Ζημιές σε τρίτους και στις περιουσίες τους-Ασφάλιση υπέρ τρίτων	20
Άρθρο 41. Απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας στο εργοτάξιο	20
Άρθρο 42. Χρονοδιάγραμμα κατασκευής-Μητρώο του Έργου.....	28
Άρθρο 43. Ασφαλίσεις	30

Άρθρο 1. Αντικείμενο της Ε.Σ.Υ.

Στην παρούσα Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) διατυπώνονται οι Γενικοί και Ειδικοί όροι, οι οποίοι, σε συνδυασμό με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στα λοιπά συμβατικά στοιχεία της Εργολαβίας, θα εφαρμοσθούν για την εκτέλεση του Έργου. Οι όροι αυτοί συμπληρώνουν τους όρους της Πρόσκλησης και συμπληρώνονται με τους λοιπούς όρους των τευχών δημοπράτησης.

Άρθρο 2. Αντικείμενο της εργολαβίας

- 2.1 Τεχνικό αντικείμενο της εργολαβίας αυτής είναι η εκτέλεση των εργασιών του έργου "ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΤΟΥ Δ.Π.Θ. ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΞΑΝΘΗΣ", σύμφωνα με την μελέτη της Υπηρεσίας και τα εγκεκριμένα συμβατικά τεύχη δημοπράτησής του.
- 2.2 Τα είδη, οι ποσότητες και οι προδιαγραφές του τρόπου εκτέλεσης των προβλεπομένων εργασιών περιέχονται στα τεύχη του Τιμολογίου Δημοπράτησης, του Προϋπολογισμού, της Τεχνικής Περιγραφής και στα υπόλοιπα συμβατικά τεύχη του έργου.

Άρθρο 3. Αρχική συμβατική χρηματική αξία-Συμβατικές τιμές της εργολαβίας

- 3.1 Η αρχική συμβατική χρηματική αξία της εργολαβίας είναι το συνολικό ποσό του προϋπολογισμού προσφοράς του Αναδόχου (ΣΠ) προσαυξημένο κατά το ποσόν της δαπάνης απρόβλεπτων εργασιών, των απολογιστικών εργασιών και της δαπάνης αναθεώρησης.
- 3.2 Συμβατικές τιμές της εργολαβίας είναι οι τιμές μονάδας του τιμολογίου της μελέτης, μειωμένες κατά το αντίστοιχο ποσοστό έκπτωσης που προσέφερε ο Ανάδοχος στην προσφορά εκπτώσεων και αυξημένες κατά το εργολαβικό ποσοστό για γενικά έξοδα και για όφελος του Αναδόχου.

Άρθρο 4. Σειρά ισχύος τευχών και στοιχείων της μελέτης

Τα τεύχη και λοιπά στοιχεία της μελέτης και δημοπράτησης αλληλοσυμπληρώνονται, είναι δε κατά σειρά ισχύος τους (σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των όρων που περιέχουν) και όπως επίσης αναφέρονται στην Πρόσκληση, τα παρακάτω:

1. Το συμφωνητικό
2. Η Πρόσκληση
3. Η Οικονομική Προσφορά
4. Το Τιμολόγιο Μελέτης
5. Η Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.)
6. Η Τεχνική Περιγραφή (Τ.Π.)
7. Ο Προϋπολογισμός Μελέτης
8. Οι εγκεκριμένες μελέτες που θα χορηγηθούν στον Ανάδοχο από την Υπηρεσία καθώς και οι Τεχνικές Μελέτες που τυχόν θα συνταχθούν από τον Ανάδοχο σύμφωνα με τους όρους δημοπράτησης, όπως τελικά θα εγκριθούν από την Υπηρεσία
9. Το Χρονοδιάγραμμα/Πρόγραμμα κατασκευής των έργων, όπως αυτό τελικά θα εγκριθεί από την Υπηρεσία.

Σε περίπτωση τυχόν ασυμφωνίας στο περιεχόμενο ενός και του αυτού από τα παραπάνω συμβατικά στοιχεία, η τελική επιλογή θα ανήκει στην υπηρεσία και ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συμμορφωθεί αναντίρρητα σ' αυτήν, χωρίς να δικαιούται να προβάλλει οποιαδήποτε απαίτηση για αποζημίωση, γι' αυτή την αιτία.

Όπου στα συμβατικά στοιχεία της Εργολαβίας αναφέρονται οι όροι "ΥΠΗΡΕΣΙΑ" ή "ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ", θα σημαίνουν την Διεύθυνση Τεχνικών Έργων του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης (Δ.Τ.Ε. Δ.Π.Θ.), η οποία θα διευθύνει και θα παρακολουθεί το έργο με την κατά τόπους Διευθύνουσα Τεχνική Υπηρεσία της. Οι όροι "κατάλληλος", "απαιτούμενος", "εγκεκριμένος" κ.τ.λ. νοούνται ότι αναφέρονται στην κρίση της Υπηρεσίας ως προς την συμμόρφωση με τις συμβατικές απαιτήσεις και με τους κανόνες έντεχνης εκτελέσεως των εργασιών.

Άρθρο 5. Μελέτη των συνθηκών και όρων κατασκευής του έργου

Η υποβολή της προσφοράς στη δημοπρασία αποτελεί αμάχητο τεκμήριο ότι ο Ανάδοχος:

- Έχει επισκεφθεί και ελέγξει την τοποθεσία, την διαμόρφωση και την φύση του χώρου του έργου και

έχει λάβει πλήρη γνώση των γενικών, ειδικών και τοπικών συνθηκών κατασκευής τους, ιδιαίτερα σε ότι αφορά στις πηγές προμήθειας των υλικών, την μεταφορά τους στο χώρο του έργου, την αποθήκευση των υλικών, τη συγκέντρωση-απόθεση και απομάκρυνση των άχρηστων υλικών εκσκαφών, καθαίρεσεων-αποξηλώσεων, κοπής δένδρων, εκθάμνωσης κ.τ.λ. σε χώρους που επιτρέπεται από τις αρχές-τηρουμένων και των ισχυουσών διατάξεων για διαχείριση και απόρριψη τέτοιων προϊόντων σε μονάδες ΑΕΚΚ, συμπεριλαμβανόμενης και της δαπάνης εναπόθεσής των στο συμβατικό αντικείμενο βάσει των διατάξεων της υπ' αριθμ. 36259/1757/Ε103/2010 (Φ.Ε.Κ. 1312/τ.Β/24.08.2010) Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, την εξασφάλιση του απαραίτητου εργατοτεχνικού προσωπικού, των απαραίτητων μηχανημάτων, τις μεταφορικές δυνατότητες και την προσπέλαση στο χώρο του έργου, των καιρικών συνθηκών της περιοχής κ.τ.λ.

- Έχει μελετήσει με κάθε προσοχή, όλα τα στοιχεία της εγκεκριμένης μελέτης και τα τεύχη δημοπράτησης του έργου και ότι θα συμμορφωθεί απόλυτα με αυτά για την εκτέλεση των εργασιών.
- Αναλαμβάνει να εκτελέσει όλες τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τις παραπάνω ειδικές συνθήκες και τους όρους κατασκευής του έργου και ότι δεν απαλλάσσεται από την ευθύνη που έχει για την πλήρη συμμόρφωσή του προς τις συμβατικές υποχρεώσεις του, αν παρέλειψε να ενημερωθεί με κάθε δυνατή λεπτομέρεια ή να ζητήσει κάθε πληροφορία που έχει σχέση με τις συνθήκες κατασκευής του έργου γενικά.

Άρθρο 6. Σύμβαση κατασκευής του έργου

Η σύμβαση για την κατασκευή του έργου θα υπογραφεί σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 105 και 135 του Ν.4412/2016, συνάπτεται με βάση την απόφαση κατακύρωσης του διαγωνισμού και για χρηματικό ποσό ίσο με το ποσό, που προέκυψε από τη δημοπρασία μαζί με τις απρόβλεπτες δαπάνες.

Άρθρο 7. Εγγύηση καλής εκτέλεσης

- 7.1 Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 72 του Ν.4412/2016, για την υπογραφή της σύμβασης, την πιστή εφαρμογή των όρων της και κάθε απαίτηση του κυρίου του έργου κατά του Αναδόχου, που προκύπτει ένεκα του έργου, ο Ανάδοχος οφείλει να προσκομίσει εγγυήσεις καλής εκτέλεσης.
- 7.2 Γενικά για τις εγγυήσεις καλής εκτέλεσης, για την συμπλήρωσή τους με τις κρατήσεις που γίνονται στις πληρωμές του Αναδόχου, τις μειώσεις αυτών, την επιστροφή τους καθώς και για τον τρόπο με τον οποίο παρέχονται αυτές, έχουν ισχύ οι διατάξεις του άρθρου 72 του Ν.4412/2016.
- 7.3 Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 12 του άρθρου 152 του Ν.4412 όλες οι πληρωμές που γίνονται στον Ανάδοχο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου, με βάση τους λογαριασμούς, αποτελούν πάντοτε καταβολές έναντι του εργολαβικού ανταλλάγματος που εκκαθαρίζεται μετά την παραλαβή. Σε κάθε πληρωμή προς τον Ανάδοχο πραγματοποιούνται κρατήσεις, οι οποίες ανέρχονται σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) στην αξία των εργασιών μετά της αναλογούσας αναθεώρησης.
- 7.4 Αν η εκτέλεση του έργου αναληφθεί από κοινοπραξία, έχουν ισχύ και οι ειδικές ρυθμίσεις των άρθρων 167 και 140 του Ν.4412/2016, που αφορούν στις εγγυήσεις καλής εκτέλεσης, στην ευθύνη των κοινοπρακτούντων απέναντι στον κύριο του έργου, στον διορισμό εκπροσώπου και αναπληρωτού αυτού της κοινοπραξίας, ως και στον τρόπο αντικατάστασης αυτών, στον τρόπο συνέχισης των εργασιών αν υπάρξει πτώχευση ή θάνατος ενός ή περισσότερων μελών της κοινοπραξίας κ.τ.λ.

Άρθρο 8. Προθεσμίες-Παρατάσεις

- 8.1 Ο Ανάδοχος του Έργου είναι υποχρεωμένος να αποπερατώσει το σύνολο των εργασιών της εργολαβίας εντός ενενήντα (90) ημερών από την υπογραφή της συμβάσεως.
- 8.2 Παράταση των προθεσμιών αυτών δεν αναγνωρίζεται στον Ανάδοχο όταν ο ίδιος είναι ο μόνος υπεύθυνος για την καθυστέρηση.
- 8.3 Σε περίπτωση που απαιτηθεί παράταση, αυτή χορηγείται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 147 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 9. Υπέρβαση προθεσμιών-Ποινικές ρήτρες

- 9.1 Με την σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρήτρες, οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου,

εάν ο Ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητά του, την συνολική προθεσμία κατασκευής του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 148 του Ν.4412/2016. Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του έργου. Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας δεν ανακαλείται.

- 9.2 Η ποινική ρήτρα, που επιβάλλεται στον Ανάδοχο για κάθε ημέρα υπέρβασης της εγκεκριμένης προθεσμίας ορίζεται σε δέκα πέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας αξίας (Μ.Η.Α.) του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δέκα πέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου. Ως μέση ημερήσια αξία, νοείται το πηλίκο της αξίας της σύμβασης δηλαδή του συνολικού χρηματικού ποσού της σύμβασης, μαζί με το ποσό των συμπληρωματικών συμβάσεων και χωρίς τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), προς την εγκεκριμένη προθεσμία του έργου δηλαδή την αρχική συνολική προθεσμία και όλες τις παρατάσεις που έχουν εγκριθεί μετά από σχετικό αίτημα του Αναδόχου. Οι ποινικές ρήτρες, που επιβάλλονται για την υπέρβαση της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό έξι τοις εκατό (6%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.
- 9.3 Τα επιβαλλόμενα πρόστιμα για υπέρβαση προθεσμιών, κρατούνται από τις πιστοποιήσεις πληρωμής του Αναδόχου σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 148 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει.

Άρθρο 10. Χρονοδιάγραμμα Κατασκευής του έργου-Οργανόγραμμα

- 10.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να εκπονήσει και να υποβάλλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία λεπτομερές χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου, μέσα σε προθεσμία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δέκα πέντε (15) ημέρες και να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 145 του Ν.4412/2016.
- 10.2 Η Διευθύνουσα Υπηρεσία, κατόπιν ελέγχου του υποβληθέντος χρονοδιαγράμματος, μπορεί να τροποποιήσει τις προτάσεις του Αναδόχου ιδίως, αναφορικά με την κατασκευαστική αλληλουχία, την κατασκευαστικότητα της μεθοδολογίας και την επίτευξη των χρονικών οροσήμων της σύμβασης, μέσα σε προθεσμία δέκα πέντε (15) ημερών από την ημερομηνία της υποβολής του και εκδίδει σχετική εγκριτική απόφαση (σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 145 του Ν.4412/2016. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί συμβατικό στοιχείο του έργου και ο Ανάδοχος οφείλει να εφαρμόσει πιστά τις προβλεπόμενες, από το χρονοδιάγραμμα, δραστηριότητες και προθεσμίες. Αναπροσαρμογές του χρονοδιαγράμματος εγκρίνονται όταν μεταβληθούν οι προθεσμίες, το αντικείμενο ή οι ποσότητες των εργασιών. Η έναρξη των εργασιών του έργου από μέρους του Αναδόχου δεν μπορεί να καθυστερήσει πέρα των τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Η μη τήρηση της ανωτέρω προθεσμίας με υπαιτιότητα του Αναδόχου συνεπάγεται την επιβολή των διοικητικών και παρεπομένων χρηματικών κυρώσεων και αποτελεί λόγο έκπτωσης του Αναδόχου.
- 10.3 Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί το αναλυτικό πρόγραμμα κατασκευής του έργου. Το χρονοδιάγραμμα αναλύει ανά μονάδα χρόνου, η οποία καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και πάντως, ανά ημερολογιακό τρίμηνο, τις εργασίες που προβλέπεται να εκτελεστούν. Το χρονοδιάγραμμα συντάσσεται με τη μορφή τετραγωνικού πίνακα, που περιλαμβάνει την πιο πάνω χρονική ανάλυση των ποσοτήτων ανά εργασία ή ομάδα εργασιών και συνοδεύεται από γραμμικό διάγραμμα τύπου Gantt και σχετική έκθεση, όπου θα περιγράφονται αναλυτικά οι μέθοδοι εργασίας, τα μηχανήματα που θα χρησιμοποιηθούν και οι αποδόσεις τους, ο αριθμός των εργατών κ.τ.λ. για τις κύριες δραστηριότητες έτσι που να εδραιώνουν συγκεκριμένα την αξιοπιστία των προτάσεων. Σε έργα προϋπολογισμού άνω του ενός εκατομμυρίου ευρώ (1.000.000,00 €) είναι υποχρεωτική η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης. Σε έργα μικρότερου προϋπολογισμού μπορεί να προβλέπεται η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης στα έγγραφα της σύμβασης.
- 10.4 Η τήρηση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής του έργου που είναι από τις πιο βασικές υποχρεώσεις του Αναδόχου, θα παρακολουθείται αυστηρά από την επίβλεψη και σε περίπτωση καθυστέρησης ο Ανάδοχος μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος, ύστερα από ειδική πρόσκληση της

Διευθύνουσας Υπηρεσίας.

- 10.5 Ο Ανάδοχος κατασκευής του έργου υποχρεούται επίσης μέσα σε έναν (1) μήνα από την πάροδο της προθεσμίας της παρ.2 του άρθρου 138 του Ν.4412/2016, να συντάξει και να υποβάλει οργανόγραμμα του εργοταξίου, στο οποίο θα περιγράφονται λεπτομερώς τα πλήρη στοιχεία στελεχών, εξοπλισμού και μηχανημάτων που θα περιλαμβάνει η εργοταξιακή ανάπτυξη για την εκτέλεση του έργου.

Άρθρο 11. Προσωπικό Αναδόχου

- 11.1 Το έργο διευθύνεται εκ μέρους του Αναδόχου, είτε αυτοπροσώπως από τον Ανάδοχο είτε από πληρεξούσιο αντιπρόσωπό του πολιτικό ή αρχιτέκτονα μηχανικό, κατ' εφαρμογή του άρθρου 139 του Ν.4412/2016. Η επί τόπου του έργου παρουσία τεχνικού στελέχους ή τεχνικού υπαλλήλου του Αναδόχου είναι υποχρεωτική. Η ελάχιστη τεχνική στελέχωση του εργοταξίου καθορίζεται με απόφαση της αναθέτουσας αρχής ή του αναθέτοντος φορέα, στην Πρόσκληση.
- 11.2 Για την κατασκευή του έργου, ο Ανάδοχος, εκτός από πολιτικό ή αρχιτέκτονα μηχανικό υποχρεούται να διαθέσει, κατ' ανέλεγκτη κρίση της Υπηρεσίας, έναν διπλωματούχο μηχανολόγο ή ηλεκτρολόγο μηχανικό, καθώς και τους αναγκαίους υπομηχανικούς, εργοδηγούς και λοιπούς τεχνικούς και διοικητικούς-οικονομικούς υπαλλήλους.
- 11.3 Όλοι οι παραπάνω πρέπει να είναι αποδεκτοί από την Υπηρεσία. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να διατάξει την απομάκρυνση από το εργοτάξιο οποιουδήποτε απασχολούμενου σε αυτό, στην περίπτωση που τον θεωρήσει ακατάλληλο για οποιοδήποτε λόγο ή την ενίσχυση των συνεργείων του Αναδόχου (άρθρο 138 παρ.10 του Ν.4412/2016).
- 11.4 Ο Ανάδοχος για το προσωπικό του που αποτελεί την ελάχιστη στελέχωση υποχρεούται να προσκομίσει στην Διευθύνουσα Υπηρεσία την βεβαίωση του οικείου ασφαλιστικού φορέα, στην οποία θα αναγράφεται και ο χρόνος ασφάλισης των εργαζομένων, σύμφωνα με το άρθρο 139 του Ν.4412/2016.
- 11.5 Κατά την υπογραφή της σύμβασης, ο Ανάδοχος υποχρεούται να δηλώσει στην Διευθύνουσα Υπηρεσία φυσικό πρόσωπο ως αντίκλητό του, με έδρα την τοποθεσία εκτέλεσης του έργου καθώς και την ακριβή διεύθυνση αυτού.

Άρθρο 12. Φόροι, δασμοί, κρατήσεις, εργολαβικά ποσοστά κ.τ.λ.-Πληρωμή Αναδόχου

- 12.1 Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου απαλλάσσεται παντός φόρου, τέλους ή άλλης κράτησης, δικαιώματος ή παραβόλου υπέρ του Δημοσίου ή παντός τρίτου, με εξαίρεση τη προείσπραξη του φόρου εισοδήματος σύμφωνα με το Ν.Δ.2957/55 και την Σ.Α.Ε. με αριθ. 871 τριμερή συλλογική απόφαση.
- 12.2 Ο φόρος προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) βαρύνει εξ ολοκλήρου τον κύριο του έργου.
- 12.3 Ο Ανάδοχος δεν απαλλάσσεται από τα τέλη διοδίων για τα κάθε είδους μεταφορικά του μέσα που θα κυκλοφορούν στο οδικό δίκτυο της χώρας. Δεν απαλλάσσεται από το Φ.Κ.Ε. και από τον Ειδικό Φόρο του άρθρου 17 του Ν.Δ.3092/54 για τα εισαγόμενα από το εξωτερικό κάθε είδους υλικά, εφόδια κ.τ.λ. καθώς και από τους αναφερόμενους φόρους κ.τ.λ., σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν, όπως αυτές των Ν.Δ.4486/66 (Φ.Ε.Κ. 131/τ.Α) και 453/66 (Φ.Ε.Κ. 15/τ.Α) "περί τροποποίησης φορολογικών διατάξεων".
- 12.4 Επίσης, ο Ανάδοχος δεν απαλλάσσεται από τους δασμούς και κάθε άλλο φόρο, τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου για καύσιμα και λιπαντικά σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν όπως αυτές των Ν.2366/1953 (Φ.Ε.Κ. 83/τ.Α/10.04.1953), Ν.1081/1971 (Φ.Ε.Κ. 273/τ.Α/27.12.1971) και Ν.893/1979 (Φ.Ε.Κ. 86/τ.Α/28.04.1979).
- 12.5 Κάθε μελλοντική αύξηση των κρατήσεων ή επιβολή νέας κράτησης θα είναι σε βάρος του έργου. Κάθε μελλοντική μείωση ή κατάργηση των κρατήσεων θα είναι σε όφελος του έργου.
- 12.6 Το έργο υπόκειται στις κρατήσεις που προβλέπονται για τα έργα αυτά, περιλαμβανομένης της κράτησης (σύμφωνα με το άρθρο 350 παρ.3 του Ν.4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 7 του Ν.4912/2022) ύψους 0,1% υπέρ των λειτουργικών αναγκών της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ.), η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής, προ φόρων και κρατήσεων, κάθε αρχικής, συμπληρωματικής ή τροποποιητικής σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 44 του Ν.4605/2019 και άρθρου 235 παρ.1 του Ν.4610/2019, της

κράτησης 6% υπέρ των Διπλωματούχων Μηχανικών μελών της Π.Ο. Ε.Μ.Δ.Υ.Δ.Α.Σ., τακτικών υπαλλήλων (μόνιμων ή αορίστου χρόνου) που απασχολούνται στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, της κράτησης 2,5% υπέρ των Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Τ.Ε.) της Π.Ο.ΜΗ.Τ.Ε.Δ.Υ. τακτικών υπαλλήλων (μόνιμων ή αορίστου χρόνου) που απασχολούνται στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, που βαρύνει κάθε λογαριασμό πληρωμής έργου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 53 παρ.7 περ.θ' του Ν.4412/2016, καθώς και της κράτησης ύψους 0,02% υπέρ της ανάπτυξης και συντήρησης του Ο.Π.Σ. Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ.6 του Ν.4412/2016.

- 12.7 Σ' αυτή την εργολαβία ισχύουν τα εξής ποσοστά για γενικά έξοδα, όφελος κ.τ.λ. (εργολαβικά ποσοστά):
- 12.7.1 Δέκα οκτώ τοις εκατό (18%) επί της αξίας των εργασιών, που υπολογίζεται σύμφωνα με τις τιμές του συμβατικού τιμολογίου και των νέων τιμών μονάδος και υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας.
- 12.7.2 Δέκα οκτώ τοις εκατό (18%) επί της πραγματικής δαπάνης, που προκύπτει από τα νόμιμα αποδεικτικά πληρωμής για την εκτέλεση απολογιστικών εργασιών και δεν υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας (άρθρο 154 του Ν.4412/2016).
- 12.7.3 Επί της αξίας του έργου που εκτελείται και αποτιμάται με κατ' αποκοπή τιμήματα, δεν προστίθεται εργολαβικό ποσοστό, γιατί αυτό περιέχεται στα προσφερθέντα από τον Ανάδοχο με κατ' αποκοπή τιμήματα.
- 12.8 Τον Ανάδοχο βαρύνουν, διότι περιλαμβάνονται ανηγμένες στο ποσοστό γενικών εξόδων κ.τ.λ. (Γ.Ε. & Ο.Ε.=18%) και στις επιμέρους τιμές μονάδος, εκτός από τις δαπάνες που απορρέουν από τις γενικές του υποχρεώσεις και οι φόροι, τέλη, χαρτόσημο τιμολογίων, κρατήσεις και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις και εισφορές, εργοδοτικές εισφορές υπέρ του Ι.Κ.Α. ως και λοιπές υποχρεώσεις που αναγράφονται στο άρθρο 53 παρ.7θ του Ν.4412/2016, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 26 του Ν.4903/2022 και στις σχετικές εγκυκλίους του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., και όσες άλλες νόμιμες κρατήσεις υπάρχουν ανάλογα με την χρηματοδότηση του έργου.
- 12.9 Ο Ανάδοχος υποχρεούται κατά την υποβολή των εκάστοτε λογαριασμών πληρωμής να προσκομίζει και τα παραστατικά στοιχεία πληρωμής των τελών των πάσης φύσεως χρησιμοποιούμενων στο έργο μηχανημάτων (ιδιόκτητων ή όχι).
- 12.10 Οποιαδήποτε απαλλαγή από οποιαδήποτε από τις επιβαρύνσεις των προηγούμενων παραγράφων, θα γίνεται προς όφελος του έργου και το αντίστοιχο ποσό θα αφαιρείται από το λογαριασμό του Ανάδοχου.
- 12.11 Αντίθετα κάθε τυχόν επιβάρυνση, καταβάλλεται από τον Ανάδοχο για λογαριασμό του εργοδότη και πιστοποιείται άτοκα υπέρ του Αναδόχου στους αντίστοιχους λογαριασμούς χωρίς την προσθήκη εργολαβικού ποσοστού.

Άρθρο 13. Επιμέτρηση εργασιών-Αφανείς εργασίες

- 13.1 Για την επιμέτρηση των εργασιών ισχύουν τα οριζόμενα στο Τιμολόγιο Δημοπράτησης του έργου και τα εγκεκριμένα Ενιαία Τιμολόγια (Αριθμός Απόφασης ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ.466/17 (Φ.Ε.Κ. 1746/τ.Β/19.05.2017)) όπως αυτά θα ισχύουν κατά την δημοπράτηση του έργου.
- 13.2 Αν για κάποια τέτοια εργασία δεν ορίζεται στα παραπάνω στοιχεία τρόπος επιμέτρησης, θα επιμετρείται και θα πληρώνεται με βάση τις πραγματικά και μόνον εκτελεσθείσες μονάδες.
- 13.3 Η καταμέτρηση των αφανών εργασιών θα γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 151 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 14. Νέες εργασίες-Κανονισμός Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών-Υπερσυμβατικές εργασίες- Αναθεώρηση

- 14.1 Ο Εργοδότης δικαιούται, όποτε κρίνει απαραίτητο λόγω τοπικών συνθηκών ή άλλων αναγκών, να τροποποιεί τα εγκεκριμένα σχέδια ή να τα ακυρώνει και να εκδίδει νέα. Επίσης, έχει το δικαίωμα να τροποποιεί ή και να καταργεί στοιχεία του σχεδιασμού των μελετών, είτε για την αισθητική και λειτουργική βελτίωση είτε για την αντιμετώπιση μη γνωστών στο στάδιο των μελετών κατασκευαστικών προβλημάτων, που συναρτώνται ιδίως με τα δίκτυα υποδομής και

με τα πιθανά αρχαιολογικά ευρήματα. Οι ενδεχόμενες τροποποιήσεις των μελετών θα γίνονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 144 του Ν.4412/2016.

- 14.2 Εάν με απαίτηση της Υπηρεσίας και σε ειδικές μόνο περιπτώσεις, παραστεί ανάγκη εκτέλεσης νέων εργασιών ή μη εκτέλεσης συμβατικών, θα συντάσσεται αντίστοιχο "Πρωτόκολλο Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.)", σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις (άρθρο 156 παρ.5 και 6 του Ν.4412/2016).
- 14.3 Το ίδιο ισχύει εάν με απαίτηση της Υπηρεσίας, παραστεί ανάγκη για την μείωση συμβατικών εργασιών, που περιλαμβάνονται στα κατ' αποκοπή τιμήματα. Η κοστολόγηση των εργασιών αυτών θα γίνεται σύμφωνα με τις ως άνω αναφερόμενες διατάξεις.
- 14.4 Η τιμή της νέας επί μέρους εργασίας ή της μη εκτελούμενης συμβατικής επί μέρους εργασίας, που θα κανονιστεί σύμφωνα με τις παραπάνω παραγράφους, θα μειώνεται με το, κατά της ομάδας που εντάσσεται η νέα τιμή, τεκμαρτό ποσοστό έκπτωσης της δημοπρασίας που προσφέρθηκε από τον Ανάδοχο και θα προσαυξάνεται κατά το εργολαβικό ποσοστό δέκα οκτώ τοις εκατό (18%) για γενικά έξοδα κ.τ.λ. και όφελος του εργολάβου.
- 14.5 Για την αναθεώρηση της συμβατικής αξίας του έργου θα εφαρμόζονται, γενικά, οι διατάξεις του άρθρου 153 του Ν.4412/2016. Σε ειδική στήλη του προϋπολογισμού μελέτης και προσφοράς αναγράφεται ο κωδικός αριθμός του κονδυλίου των εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών με το συντελεστή αναθεώρησης του οποίου θα αναθεωρούνται τα αντίστοιχα κονδύλια της παρούσας εργολαβίας.

Άρθρο 15. Πιστοποιήσεις-Εντολές πληρωμών-Επιμετρήσεις

- 15.1 Οι πιστοποιήσεις, οι εντολές πληρωμών και οι επιμετρήσεις των εκτελουμένων έργων θα γίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 152 του Ν.4412/2016, τους όρους της εργολαβικής σύμβασης και της παρούσας Ε.Σ.Υ. Οι πιστοποιήσεις με ευθύνη του Αναδόχου υπογράφονται από αυτόν και υποβάλλονται στη Υπηρεσία, στα απαιτούμενα αντίτυπα, ανά μηνιαία χρονικά διαστήματα.
- 15.2 Τα στοιχεία για τις επιμετρήσεις, που καθορίζονται στο άρθρο 151 του Ν.4412/2016, συντάσσονται από τον Ανάδοχο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 152 του ίδιου Νόμου, και υπογεγραμμένα υποβάλλονται στην Διευθύνουσα Υπηρεσία, σε απαιτούμενα αντίτυπα, κατά χρονικά διαστήματα όχι μικρότερα των τριάντα (30) ημερών. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μετά τον έλεγχο τα εγκρίνει.
- 15.3 Οι τμηματικές πληρωμές θα υπόκεινται στις κρατήσεις εγγυήσεων και θα αποδίδονται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (άρθρο 72 του Ν.4412/2016. Για τις πληρωμές των λογαριασμών θα προσκομίζονται από τον Ανάδοχο τα απαιτούμενα δικαιολογητικά μεταξύ των οποίων οπωσδήποτε τα παρακάτω:
 - α. Τιμολόγιο
 - β. Βεβαίωση φορολογικής ενημερότητας
 - γ. Βεβαίωση ασφαλιστικής ενημερότητας
 - δ. Διπλότυπο της αρμόδιας Οικονομικής Εφορίας για την προκαταβολή του φόρου εισοδήματος που αντιστοιχεί στην πιστοποίηση.
- 15.4 Στο τελικώς προκύπτον κονδύλιο, επιβάλλονται οι κρατήσεις για εγγύηση καλής εκτέλεσης και στη συνέχεια προστίθενται τυχόν νόμιμες αποζημιώσεις του Αναδόχου ή αφαιρούνται, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 152 του Ν.4412/2016, όλες οι εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του εργοδότη, όπως τυχόν επιβαλλόμενες ποινικές ρήτρες, περικοπές τιμών των άρθρων 159 και 170 του Ν.4412/2016, συμπληρωματική κράτηση εγγύησης (αν δεν έχουν κατατεθεί οι αντίστοιχες εγγυητικές επιστολές), απόσβεση προκαταβολών κ.τ.λ., γενικώς δε προσθαφαιρούνται οφειλόμενα ή χρεωμένα στον εργολάβο ποσά, ώστε να προκύψει το ποσό με το οποίο θα πληρωθεί και να γίνει εκκαθάριση όλων των αμοιβαίων απαιτήσεων.
- 15.5 Οι λογαριασμοί συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικοί και για την πληρωμή συνοδεύονται μόνο από ανακεφαλαιωτικό συνοπτικό πίνακα των εργασιών που εκτελέσθηκαν από τη αρχή του έργου, τα παραστατικά στοιχεία των τυχόν απολογιστικών εργασιών, τον συνοπτικό πίνακα της αναθεώρησης και κάθε άλλο στοιχείο που προβλέπεται από τις κείμενες διατάξεις.
- 15.6 Επίσης, στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται η αναθεώρηση τιμών, αποζημιώσεις κάθε

είδους που έχουν εγκριθεί, αντίτιμο απολογιστικών εργασιών που εκτελέσθηκαν και κάθε είδους άλλη εγκεκριμένη δαπάνη που καταβάλλεται στον Ανάδοχο.

Άρθρο 16. Αριότητα των κατασκευών-Μελέτη του έργου-Τροποποιήσεις μελέτης

- 16.1 Ο καθορισμός από τα στοιχεία της μελέτης (όπως τα εγκεκριμένα σχέδια) και τις οδηγίες της τεχνικής περιγραφής και των ειδικών προδιαγραφών των επί μέρους στοιχείων για την εκτέλεση των εργασιών (τρόπος εκτέλεσης κατασκευών, επί μέρους διαστάσεις κ.τ.λ.), δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από την υποχρέωση να πάρει κάθε μέτρο για την άρτια εκτέλεση και εμφάνιση των διάφορων ειδών κατασκευών που συνθέτουν κάθε επιφάνεια ή χώρο ή λειτουργία του κτιρίου και εν γένει κάθε υποδομής.
- 16.2 Για την εφαρμογή των παραπάνω όρων διευκρινίζεται ότι, έστω και αν δεν ορίζεται κάτι από σχέδια των λεπτομερειών ή από άλλα στοιχεία της εργολαβίας ή από τις οδηγίες και διαταγές της Υπηρεσίας, κάθε απλό ή σύνθετο τμήμα του κτιρίου και εν γένει κάθε υποδομής (π.χ. τοίχοι, διαχωριστικά, κατώφλια, επιχρίσματα, κιγκλιδώματα κ.τ.λ.) πρέπει να είναι άρτιο, τόσο ως προς την κατασκευή, την αντοχή και καλή εμφάνισή του, όσο και ως προς την άμεση σύνδεσή του με τα υπόλοιπα (εσωτερικά ή γειτονικά) τμήματα του έργου. Κάθε τμήμα του έργου που τυχόν δεν θα συμπληρώνεται άμεσα θα πρέπει να κατασκευάζεται με τη δυνατότητα να λειτουργεί στατικά αυτόνομα.
- 16.3 Σε περίπτωση που διαπιστωθεί κάποια παράλειψη ή ελάττωμα της κατασκευής, ο Ανάδοχος υποχρεούται στην συμπλήρωση ή επανόρθωση, στο χρόνο που θα ορίσει η Υπηρεσία, αλλιώς η Υπηρεσία θα έχει το δικαίωμα να εκτελέσει αυτό σε βάρος και για λογαριασμό του, "άνευ ετέρου" και με την τιμή που θα ζητήσει ο νέος κατασκευαστής.
- 16.4 Ο Ανάδοχος πριν από την εφαρμογή της μελέτης είναι υποχρεωμένος να προβεί σε συσχετισμό και αριθμητικό έλεγχο των αναγραφόμενων στοιχείων και σε περίπτωση ασυμφωνίας να ζητήσει έγκαιρα και έγγραφα από τον εργοδότη την σχετική διόρθωση, χωρίς να έχει δικαίωμα να τροποποιεί τα στοιχεία αυτά, χωρίς την έγγραφη εντολή του εργοδότη, γιατί σύμφωνα με την σύμβαση αναλαμβάνει ρητά να εφαρμόσει πιστά τα σχέδια της μελέτης του έργου και τα καθοριζόμενα στα τεύχη της μελέτης αυτής.
- 16.5 Εφόσον, για σοβαρούς λόγους, ο Ανάδοχος δεν συμφωνεί με οδηγίες και εντολές της Υπηρεσίας, είναι υποχρεωμένος να γνωστοποιήσει εγγράφως, στον συντομότερο δυνατό χρόνο και πάντως όχι μετά παρέλευση δεκαήμερου, τις απόψεις του προς την Υπηρεσία, υποβάλλοντας συγχρόνως κάθε στοιχείο που τις τεκμηριώνει.
- 16.6 Για κάθε συμπληρωματική λεπτομέρεια ή διευκρίνιση πάνω στα σχέδια ή τα λοιπά συμβατικά στοιχεία, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ζητά έγκαιρα και πάντως πριν από την έναρξη των σχετικών εργασιών, γραπτές οδηγίες από την Υπηρεσία και να συμμορφώνεται απόλυτα προς αυτές. Δεν θα αναγνωρισθεί καμία οδηγία, απόφαση ή εντολή που δόθηκε μόνο προφορικά.
- 16.7 Ενδεχόμενες μικρές τροποποιήσεις των μελετών, που θα απαιτηθούν μετά από εντολή της Υπηρεσίας, θα εκπονηθούν από τον Ανάδοχο σε συνεργασία με τους μελετητές και με δαπάνες του Αναδόχου. Οι ενδεχόμενες τροποποιήσεις των μελετών θα γίνονται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 144 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 17. Ποιότητα και προέλευση υλικών και ετοιμών ή ημικατεργασμένων προϊόντων-Ελαττώματα-Παράλειψη συντήρησης

- 17.1 Όλα τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν θα είναι πρόσφατης κατασκευής, καινούργια και αχρησιμοποίητα, της καλύτερης ποιότητας της αγοράς, χωρίς βλάβες ή ελαττώματα και θα φέρουν όλα σήμανση CE. Τα υλικά θα πρέπει να είναι από την εγχώρια βιομηχανία ή από κράτη μέλη της Ε.Ε. ή από κράτη-μέλη της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Ε.Ο.Χ.) ή από κράτη-μέλη που έχουν υπογράψει την Συμφωνία περί Δημόσιων Συμβάσεων (GPA) του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.), η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Ν.2513/97 (Φ.Ε.Κ. 139/τ.Α/27.06.1997) (υπό τον όρο ότι η σύμβαση καλύπτεται από την Σ.Δ.Σ.) ή από τρίτες χώρες που έχουν συνάψει συμφωνίες σύνδεσης με την Ε.Ε. και σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τα συμβατικά τεύχη.
- 17.2 Επίσης, όλα τα υλικά και οι εργασίες για την εκτέλεση των έργων θα είναι απολύτως σύμφωνα με τα συμβατικά δεδομένα, τους ισχύοντες κανονισμούς και προδιαγραφές των Υπουργείων

Δημοσίων Έργων, Εμπορίου και Βιομηχανίας, σύμφωνα και με τις διατάξεις του άρθρου 178 του Ν.4412/2016, των ισχυόντων κανονισμών και των Ελληνικών Τεχνικών Προδιαγραφών (Ε.ΤΕ.Π.) με αριθμούς απόφασης ΔΙΠΑΔ/ΟΙΚ/273/2012 (Φ.Ε.Κ. 2221/τ.Β/30.07.2012), Δ22/4193/2019 (Φ.Ε.Κ. 4607/τ.Β/13.12.2019), 367126/2022 (6366/τ.Β/15.12.2022), 244140/2023 (Φ.Ε.Κ. 5115/τ.Β/17.08.2023) και 70969/2024 (Φ.Ε.Κ. 1890/τ.Β/26.03.2024), καθώς επίσης και με τα συμβατικά δεδομένα της εργολαβίας, αρίστης ποιότητας και της απόλυτης έγκρισης του αρμοδίου οργάνου της επίβλεψης, σχετικά με την προέλευση, διαστάσεις, την αντοχή, την ποιότητα, την εμφάνιση κ.τ.λ.

- 17.3 Η χρήση αδρανών ή άλλων υλικών, που δεν έρχονται από το εμπόριο, διέπεται από τις διατάξεις της παραγράφου 12 του άρθρου 138 του Ν.4412/2016.
- 17.4 Η υπογραφή της σύμβασης από τον Ανάδοχο, προϋποθέτει και αποτελεί τεκμήριο ότι ο Ανάδοχος ερεύνησε και εξασφάλισε την προμήθεια από την αγορά όλων των υλικών, μηχανημάτων και μέσων, που απαιτούνται και αναγράφονται στα συμβατικά τεύχη και επομένως δεν δικαιούται να ζητήσει από την Υπηρεσία τρόπο προμήθειας και εκτέλεσης ή παράταση της προθεσμίας αποπεράτωσης του έργου για τον λόγο αυτό.
- 17.5 Σε περίπτωση που ο εργοδότης παραδώσει στον εργολάβο υλικά απαιτούμενα για την εκτέλεση του έργου, ο εργολάβος δεν δικαιούται κανένα ποσοστό για γενικά έξοδα και όφελός του επί της αξίας τους, ούτε αποζημίωσης για δαπάνες αποθήκευσης και φύλαξης των υλικών αυτών.
- 17.6 Ο εργολάβος δεν φέρει καμία ευθύνη για την κακή ποιότητα ή ακαταλληλότητα των υλικών που παραδίνονται σ' αυτόν από τον εργοδότη, εφόσον έγκαιρα το αναφέρει εγγράφως. Τα παραπάνω υλικά παραδίνονται από τον εργοδότη στον εργολάβο με πρωτόκολλο, μετά δε την παραλαβή τους από τον εργολάβο, αυτός φέρει ακέραια την ευθύνη για κάθε βλάβη, ζημία ή απώλεια που τυχόν θα συμβεί στο υλικό αυτό. Σε ό,τι αφορά την καταλληλότητα ή μη των υλικών, τα ελαττώματα και την παράλειψη συντήρησης του έργου, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 159 του Ν.4412/2016.
- 17.7 Γενικά για τις διαδικασίες αποκατάστασης ελαττωμάτων στα έργα, έχουν εφαρμογή όλες οι διατάξεις των άρθρων 159 και 170 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 18. Ποιότητα και τρόπος εκτέλεσης των εργασιών

- 18.1 Όλες οι εργασίες θα εκτελεστούν σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης από ειδικευμένο προσωπικό, κατά τρόπο άμεμπτο από τεχνική άποψη και σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του άρθρου 158 του Ν.4412/2016.
- 18.2 Το Πρόγραμμα Ποιότητας του Έργου (Π.Π.Ε.) (άρθρο 158 του Ν.4412/2016) που θα υποβάλει ο Ανάδοχος μέσα σε ένα (1) μήνα από την υπογραφή της σύμβασης και το οποίο θα πρέπει να συνταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις των αποφάσεων ΔΕΕΠ/οικ.502/2000 (Φ.Ε.Κ. 1265/τ.Β), ΔΙΠΑΔ/οικ.611/2001 (Φ.Ε.Κ. 1013/τ.Β), ΔΙΠΑΔ/οικ.501/2003 (Φ.Ε.Κ. 928/τ.Β) του Υφυπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και των αποφάσεων ΔΕΕΠ/οικ.4/2001 (Φ.Ε.Κ. 94/τ.Β), ΔΕΕΠ/οικ.110/2003 (Φ.Ε.Κ. 624/τ.Β) του Υφυπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. καθώς και η Δ14/43309/2001 (Φ.Ε.Κ. 332/τ.Β) του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., θα αποτελεί το εσωτερικό κανονιστικό έγγραφο του έργου και θα παρέχει όλα τα εργαλεία παρακολούθησης του έργου, συγκέντρωσης των στοιχείων, τεκμηρίωσης των εργασιών που έχουν εκτελεστεί και αρχειοθέτησής τους. Σημειώνεται ότι, για τα έργα των οποίων ο προϋπολογισμός είναι μικρότερος του ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (1.500.000,00 €) άνευ Φ.Π.Α., δεν απαιτείται Π.Π.Ε.
- 18.3 Όλοι οι εκτελεσθέντες έλεγχοι θα υποβάλλονται στην επίβλεψη μέσα σε δύο (2) ημέρες από την δειγματοληψία και θα πρέπει να αρχειοθετούνται σε ιδιαίτερο αρχείο ελέγχων με σαφείς ενδείξεις περί του:
 - είδους του ελέγχου
 - της ημερομηνίας του ελέγχου
 - του ονόματος του εκτελέσαντος τον έλεγχο
 - της ακριβούς θέσεως ελέγχου κ.τ.λ.
- 18.4 Ανεξαρτήτως εάν τα αποτελέσματα των ελέγχων βρίσκονται ή όχι σε συμφωνία με τις τεχνικές πρότυπες προδιαγραφές του έργου, θα πρέπει να υπενθυμισθεί ότι δεν επιτρέπεται η σύνταξη τελικής επιμέτρησης, ούτε αναγνωρίζεται ποιοτικά αποδεκτή καμία κατασκευή, εάν στον

φάκελο δεν υπάρχουν οι εργαστηριακές δοκιμές, οι οποίες είναι οι μόνες που τεκμηριώνουν ότι η κατασκευή ολοκληρώθηκε σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές.

- 18.5 Ο έλεγχος της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή διενεργείται σύμφωνα με τις παρ.1 και 2 του άρθρου 159 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει.
- 18.6 Εάν κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου και μέχρι την παραλαβή του, παρουσιαστούν ελλείψεις ή ελαττώματα της κατασκευής, που δεν αποκαθίστανται από τον Ανάδοχο, κοινοποιείται σ' αυτόν ειδική διαταγή της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, η οποία προσδιορίζει τα ελαττώματα και τάσσει εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους.
- 18.7 Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος δεν αποκαταστήσει τις πλημμέλειες μέσα στην προθεσμία που τάσσεται σε αυτόν με την ειδική διαταγή ή αν ασκηθεί εμπρόθεσμη ένσταση, μέσα στην ίδια προθεσμία από την κοινοποίηση της απόφασης επί της ενστάσεως, τότε οι εργασίες αποκατάστασης της πλημμέλειας μπορεί να εκτελεσθούν με μέριμνα της διευθύνουσας υπηρεσίας με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του Αναδόχου με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του κυρίου του έργου ως προς την εφαρμογή. Οι διατάξεις των παραγράφων 3 & 7 του άρθρου 159 του Ν.4412/2016 όπως τροποποιήθηκαν με το άρθρο 77 του Ν.4782/2021, εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, και για την περίπτωση που ο Ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων, όσο διάστημα τον βαρύνει η συντήρηση αυτή.
- 18.8 Για την ευθύνη του Αναδόχου για ελαττώματα που διαπιστώνονται μετά την παραλαβή, έχουν εφαρμογή οι πάγιες διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 19. Ημερολόγιο έργου-Λοιπές υποχρεώσεις-Αφανείς εργασίες

- 19.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί ηλεκτρονικό ημερολόγιο σε ελεύθερο λογισμικό ευρείας χρήσης, σύμφωνα με το άρθρο 146 του Ν.4412/2016, και θα έχει ένα αντίγραφο των κατασκευαστικών σχεδίων στο γραφείο του εργοταξίου. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μετά την υπογραφή της Σύμβασης μπορεί να ορίσει την τήρηση του ημερολογίου κατά άλλον συνοπτικότερο τρόπο, την τήρησή του κατά εβδομάδα ή άλλο χρονικό διάστημα ή και την μη τήρηση ημερολογίου.
- 19.2 Εφόσον ο Ανάδοχος παραλείπει την υποχρέωσή του για καθημερινή τήρηση του ημερολογίου, επιβάλλεται ποινική ρήτρα που καθορίζεται από την Διευθύνουσα Υπηρεσία, ύστερα από ειδική πρόσκληση του Προϊσταμένου της (παρ.4 του άρθρου 146 του Ν.4412/2016).
- 19.3 Για τις αφανείς εργασίες που ενσωματώνονται στο έργο, θα καταρτίζονται κατά τον χρόνο εκτέλεσής τους, και ποτέ εκ των υστέρων, πρωτόκολλα αφανών εργασιών (άρθρο 151 και 136 παρ.2 του Ν.4412/2016), όπου θα βεβαιώνεται ότι αυτές εκτελέστηκαν σύμφωνα με τις προδιαγραφές και την μελέτη, αλλιώς θα θεωρούνται άκυρες και συνεπώς δεν δύνανται να πιστοποιηθούν.

Άρθρο 20. Ευθύνη του Αναδόχου για την εφαρμογή της μελέτης και για την ποιότητα του έργου

- 20.1 Σύμφωνα με τα συμβατικά τεύχη και τις ισχύουσες διατάξεις του Ν.4412/2016, τόσο για την εφαρμογή της μελέτης όσο και για την ποιότητα και την αντοχή των έργων, μόνος υπεύθυνος είναι ο Ανάδοχος. Ο πάσης φύσεως έλεγχος που ασκείται από τη Υπηρεσία δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο κατά κανένα τρόπο από την ευθύνη αυτή.
- 20.2 Ο Ανάδοχος είναι εξ' ολοκλήρου μόνος υπεύθυνος για την εκλογή των υλικών, την χρησιμοποίησή τους και την εκτέλεση γενικά της εργασίας, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας, των σχετικών προτύπων τεχνικών προδιαγραφών και των λοιπών συμβατικών τευχών και σχεδίων.
- 20.3 Ο Ανάδοχος οφείλει να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Σε περίπτωση διαφωνίας του, έχουν υποχρεωτική εφαρμογή μόνο οι σχετικές διατάξεις για την διαδικασία επίλυσης διαφορών επί εκτέλεσης έργων (ενστάσεις/αιτήσεις θεραπείας/δικαστική επίλυση διαφορών).
- 20.4 Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται να λάβει αποζημίωση ή αύξηση τιμών για μεταβολές στα έργα που έγιναν αυθαίρετα και χωρίς έγγραφη εντολή της διευθύνουσας υπηρεσίας, έστω και αν αυτές βελτιώνουν το έργο (άρθρο 138 παρ.4 του Ν.4412/2016).

- 20.5 Για κάθε δαπάνη, χωρίς έγγραφη διαταγή, από την οποία επήλθε μείωση ποσοτήτων ή διαστάσεων, καταβάλλεται στον Ανάδοχο μόνο η δαπάνη των εργασιών που έχουν πράγματι εκτελεστεί, χωρίς να αποκλείεται η εφαρμογή των διατάξεων περί κακοτεχνιών.
- 20.6 Σε περίπτωση που δίνεται προφορική εντολή τροποποιήσεων ή συμπληρώσεων στον τόπο του έργου, λόγω επείγουσας ανάγκης, θα πρέπει να καταχωρείται στο ημερολόγιο του έργου (άρθρο 138 παρ.4 του Ν.4412/2016) και να επακολουθεί η διαδικασία του άρθρου 155 του ίδιου νόμου.
- 20.7 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να εκτελεί τις εργασίες που προκύπτουν από έγγραφες συμπληρώσεις ή τροποποιήσεις των στοιχείων της τεχνικής μελέτης του έργου (άρθρο 138 του Ν.4412/2016), διατηρώντας τα αναφερόμενα στο άρθρο 156 του Ν.4412/2016 δικαιώματά του, λόγω τροποποίησης του αρχικού συμβατικού χρηματικού αντικειμένου.
- 20.8 Ο Ανάδοχος υποχρεούται, προ της παραγγελίας των υλικών, μηχανημάτων, συσκευών κ.τ.λ., να υποβάλλει στην Διευθύνουσα Υπηρεσία πλήρη κατάλογο των προς παραγγελία υλικών για έγκριση, γνωστοποιώντας συγχρόνως και την ημερομηνία παραγγελίας των ανωτέρω υλικών. Η Υπηρεσία έχει το δικαίωμα να απορρίψει κατά την κρίση της κάθε υλικό, μηχανήμα ή συσκευή που δεν θα βρίσκεται σε συμφωνία με τα δείγματα ή τις προδιαγραφές των ανωτέρω.

Άρθρο 21. Έκπτωση Αναδόχου-Ενστάσεις

- 21.1 Εάν ο Ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που του δίνονται σύμφωνα με τα συμβατικά τεύχη ή τον νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία.
- 21.2 Η διαδικασία εκπτώσεως κινείται υποχρεωτικά κατά του Αναδόχου στις περιπτώσεις:
- καθυστέρησης με δική του υπαιτιότητα, πέραν του μηνός από της υπογραφής της συμβάσεως, της ενάρξεως των εργασιών ή της υποβολής του χρονοδιαγράμματος,
 - υπερβάσεως με υπαιτιότητά του, για χρόνο μεγαλύτερο του ενός (1) μηνός, του προβλεπομένου στην σύμβαση χρόνου για την ολοκλήρωση της εργοταξιακής ανάπτυξής του,
 - υπερβάσεως με υπαιτιότητά του και κατ' επανάληψη, κατά δύο (2) τουλάχιστον μήνες, τμηματικής προθεσμίας του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος,
 - διαπιστώσεως οπουδήποτε υπάρξεως συστηματικών κακοτεχνιών στις εργασίες, μη ανταπόκριση των χρησιμοποιημένων υλικών με τις εγκεκριμένες προδιαγραφές,
 - διαπιστώσεως οπουδήποτε επανειλημμένης παρεκκλίσεως από τα εγκεκριμένα σχέδια, συστηματικής παραλείψεως τήρησης των κανόνων ασφαλείας των εργαζομένων, μη τήρησης των κανόνων προστασίας του περιβάλλοντος,
 - διαπιστώσεως οποτεδήποτε προσκόμισης πλαστής εγγυητικής επιστολής ή προσκόμισης πλαστών δικαιολογητικών του άρθρου 103 του Ν.4412/2016 (όπως ισχύει), περί πρόσκλησης για υποβολή δικαιολογητικών, κατά την υπογραφή της σύμβασης.
- 21.3 Για την έκπτωση του Αναδόχου καθώς και για το δικαίωμα κατάθεσης της σχετικής ενστάσεως ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 160 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 22. Τροποποίηση προϋπολογισμού

Όλα τα όρια ή ποσοστά του άρθρου 156 του Ν.4412/2016 (Ειδικά θέματα τροποποιήσεων συμβάσεων κατά την διάρκειά τους-Αυξομειώσεις εργασιών-Νέες εργασίες-Εξουσιοδοτικές διατάξεις), όπως ισχύει, αναφέρονται στα αρχικά ποσά και τιμές της σύμβασης μαζί με τα απρόβλεπτα και δεν περιλαμβάνονται σ' αυτά αναθεώρηση τιμών, μεταγενέστερη τροποποίησή τους ή οποιαδήποτε αποζημίωση.

Άρθρο 23. Παραλαβή-Βεβαίωση περάτωσης εργασιών-Διοικητική παραλαβή

- 23.1 Για την βεβαίωση περάτωσης του έργου, ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 168 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει.
- 23.2 Για την διοικητική παραλαβή για χρήση, ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 169 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει.
- 23.3 Για την παραλαβή του έργου, ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 172 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει.

Άρθρο 24. Δοκιμές εγκαταστάσεων

- 24.1 Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση αμέσως μετά την ολική αποπεράτωση των εγκαταστάσεων, να εκτελέσει δοκιμές που προβλέπουν οι ισχύοντες κανονισμοί, με δικά του μέσα, όργανα και δαπάνες (σ' αυτές περιλαμβάνεται και η δαπάνη για την προμήθεια των καυσίμων δοκιμής εγκαταστάσεων κεντρικής θερμάνσεως). Οι δοκιμές αυτές θα επαναλαμβάνονται έως ότου τα αποτελέσματά τους θα ικανοποιούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών, οπότε θα συντάσσεται σχετικό πρωτόκολλο δοκιμών, που θα υπογράφεται από τον επιβλέποντα μηχανικό και τον Ανάδοχο και θα αναφέρεται στο πρωτόκολλο παραλαβής.
- 24.2 Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση αμέσως μετά την αποπεράτωση των εγκαταστάσεων και πριν από την παραλαβή τους, να συντάξει χωρίς ιδιαίτερη αμοιβή και να υποβάλει στην Υπηρεσία που επιβλέπει το έργο σε δύο αντίγραφα, ολοκληρωμένες και λεπτομερειακές οδηγίες για το χειρισμό, την λειτουργία και την συντήρηση των εγκαταστάσεων που κατασκεύασε. Μία (1) σειρά από τις οδηγίες αυτές τοποθετείται στο φάκελο της Υπηρεσίας επίβλεψης και η άλλη στο αρχείο του κυρίου του έργου.
- 24.3 Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση, πριν από την παράδοση των εγκαταστάσεων, να διδάξει στο προσωπικό του κυρίου του έργου την χρήση και τον χειρισμό των εγκαταστάσεων.
- 24.4 Όσο διαρκεί η εγγύηση για την καλή εκτέλεση ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση, να επιθεωρεί σε κανονικά χρονικά διαστήματα τις εγκαταστάσεις και να τις διατηρεί σε άριστη κατάσταση. Γενικά, για την υποχρεωτική συντήρηση των έργων και τον χρόνο εγγύησης ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 171 του Ν.4412/2016.
- 24.5 Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος δεν επιδιορθώσει κάποια βλάβη ή ζημιά, για την οποία είναι υπεύθυνος μέσα στην προθεσμία που του δόθηκε, ο κύριος του έργου έχει το δικαίωμα να κάνει ο ίδιος την διόρθωση σε βάρος και για λογαριασμό του Αναδόχου.
- 24.6 Για την συναρμολόγηση των μηχανημάτων, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να περιορισθεί στον υποδειχθέντα από την επίβλεψη χώρο (εντός του κτιρίου), λαμβάνοντας παράλληλα τα κατάλληλα μέτρα προς αποφυγή παρεμπόδισης της εντός του κτιρίου κυκλοφορίας του εργατοτεχνικού προσωπικού άλλων εργολαβιών.

Άρθρο 25. Κατασκευαστικά σχέδια-Λήψη φωτογραφιών

Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος με δικά του έξοδα, εάν απαιτούνται, μετά την αποπεράτωση των εργασιών και πριν από την παραλαβή, να συντάξει και να παραδώσει στην υπηρεσία σε δύο (2) αντίγραφα:

- Ακριβή διαγράμματα, σε κλίμακα 1:50 ή 1:100, με τα πραγματικά στοιχεία των διαφόρων τμημάτων, όπως βάθη, διαστάσεις, θέσεις, διατομές κ.τ.λ., τα οποία ανταποκρίνονται απόλυτα στις εργασίες, όπως πραγματικά εκτελέστηκαν.
- Εκτυπωμένες κατάλληλες φωτογραφίες στις πιο ενδιαφέρουσες φάσεις της κατασκευής των εργασιών, κατά τις υποδείξεις της Υπηρεσίας.

Άρθρο 26. Εργασίες που εκτελούνται από την Υπηρεσία ή άλλους Αναδόχους-Φθορές από εγκαταστάσεις και από τον Ανάδοχο

- 26.1 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος, σύμφωνα με την παράγραφο 15 του άρθρου 138 του Ν.4412/2016, να μην παρεμποδίζει την εκτέλεση των εργασιών, που δεν συμπεριλαμβάνονται στην σύμβασή του, από άλλους εργολήπτες που έχει εγκαταστήσει ο κύριος του έργου, να διευκολύνει την εκτέλεσή τους με τα μέσα που χρησιμοποιεί (ικριώματα κ.τ.λ.) και να ρυθμίζει την εκτέλεση των εκτελούμενων από αυτόν εργασιών ούτως ώστε να μην παρεμποδίζεται η εκτέλεση εργασιών από τον κύριο του έργου ή από άλλους εργολήπτες.
- 26.2 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ανοίγει, να μορφώνει και να επαναφέρει στην αρχική κατάσταση τις απαιτούμενες, βάσει των ηλεκτρομηχανολογικών μελετών και των οδηγιών της επίβλεψης, οπές διέλευσης, φωλιές και αύλακες, για τον εντοιχισμό σωλήνων ή οποιονδήποτε άλλων στοιχείων Η/Μ εγκαταστάσεων, χωρίς καμία ιδιαίτερη αποζημίωση γιατί οι σχετικές δαπάνες περιλαμβάνονται στην οικονομική προσφορά του.

- 26.3 Απαγορεύεται ρητώς στον Ανάδοχο, να διαμορφώνει φωλιές ή ανοίγματα στα τμήματα του κτιρίου από οπλισμένο σκυρόδεμα, δίχως την έγγραφη προς τούτο έγκριση του επιβλέποντος μηχανικού.
- 26.4 Οποιαδήποτε φθορά ή ζημιά η οποία προκληθεί από υπαιτιότητα του Αναδόχου, σε οποιαδήποτε κατασκευή, βαρύνει τον Ανάδοχο, ο οποίος είναι υποχρεωμένος να την αποκαταστήσει και να επαναφέρει τις κατασκευές που υπέστησαν την ζημιά ή την φθορά στην προτέρα κατάσταση.

Άρθρο 27. Χρήση του έργου ή τμήματός του πριν από την αποπεράτωση

- 27.1 Ο εργοδότης δικαιούται, παράλληλα με την εκτέλεση των εργασιών, να χρησιμοποιεί το όλο έργο ή τμήμα του, εφόσον κατά την κρίση του αυτή η χρήση είναι δυνατή.
- 27.2 Η παραπάνω χρήση δεν αποδεικνύει ότι ο εργοδότης παρέλαβε το έργο ή ότι αυτό εκτελέσθηκε καλώς, και διατηρεί όλα τα δικαιώματά του να ελέγξει και να παραλάβει εν καιρώ το έργο, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και τους συμβατικούς όρους. Επίσης, δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από τις ευθύνες και υποχρεώσεις που απορρέουν από την σύμβαση.
- 27.3 Η παραπάνω χρήση διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 169 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 28. Εξυπηρέτηση υπαλλήλων της Υπηρεσίας επιβλέψεως

Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος καθ' όλη την διάρκεια εκτέλεσης του έργου και έως την παραλαβή του, να διαθέτει Ι.Χ. αυτοκίνητο για την εξυπηρέτηση της Επίβλεψης και γενικά της Υπηρεσίας, ως προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εκτέλεση του έργου.

Άρθρο 29. Σύνδεση με Ο.Κ.Ω.-Εξυπηρέτηση Ο.Κ.Ω.

- 29.1 Ο Ανάδοχος μετά την υπογραφή της σύμβασης υποχρεούται να διερευνήσει, κάνοντας και τις σχετικές τομές, εάν υφίστανται στην περιοχή των έργων δίκτυα και εγκαταστάσεις κοινωφελών έργων (Δ.Ε.Υ.Α./Δ.Ε.Η./Ο.Τ.Ε. κ.τ.λ.) και γενικώς εμπόδια που πρέπει να μετατοπισθούν ή να αρθούν, αναφέροντας εγγράφως και εγκαίρως στον εργοδότη προκειμένου να μεριμνήσει σχετικώς.
- 29.2 Για την σχετική δαπάνη μετατόπισης ή άρσης των εμποδίων ισχύουν οι κείμενες διατάξεις.
- 29.3 Με τις εργασίες αυτές ο Ανάδοχος δεν θα έχει καμία ανάμιξη, υποχρεούται όμως να παρέχει κάθε διευκόλυνση για την εκτέλεσή τους, δίχως να δικαιούται οποιαδήποτε αποζημίωση, για λόγους καθυστέρησης ή δυσχερειών στη εκτέλεση του έργου του.
- 29.4 Ο Ανάδοχος υποχρεούται με την εγκατάσταση στο έργο να φροντίσει με δικές του δαπάνες την παροχή και σύνδεση του εργοταξίου του με τα δίκτυα Δ.Ε.Υ.Α./Δ.Ε.Η./Ο.Τ.Ε., για την κάλυψη των αναγκών κατασκευής του έργου.

Άρθρο 30. Καθαρισμός κατασκευών-εργοταξίων-εγκαταστάσεων

- 30.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται, πριν από την τυχόν παράδοση για χρήση τμήματος του έργου ή του όλου έργου μετά την περαίωσή του, να αφαιρέσει και να απομακρύνει από όλους τους χώρους του εργοταξίου και των γύρω δρόμων, κάθε προσωρινή εγκατάσταση, απορρίμματα, μηχανήματα, εργαλεία, ικρίωματα, προσωρινές προστατευτικές κατασκευές και περιφράγματα, πλεονάζοντα χρήσιμα ή άχρηστα υλικά, να καθαρίσει με ειδικευμένο προσωπικό όλους τους χώρους του κτιρίου και του εργοταξίου, για την παράδοσή τους, απολύτως καθαρών και γενικά να μεριμνήσει για οτιδήποτε απαιτείται, ούτως ώστε το έργο να παραδοθεί καθ' όλα έτοιμο για χρήση και λειτουργία.
- 30.2 Εφόσον, μετά από έγγραφη εντολή της Υπηρεσίας, ο Ανάδοχος δεν εκτελέσει τις παραπάνω εργασίες, μέσα σε χρονικό διάστημα δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την κοινοποίηση της εντολής, οι εργασίες αυτές εκτελούνται σε βάρος και για λογαριασμό του Αναδόχου, της δαπάνης παρακρατούμενης από την αμέσως επόμενη εντολή.

Άρθρο 31. Γενικές υποχρεώσεις του Αναδόχου

- 31.1 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εφαρμόζει πιστά τα εγκεκριμένα σχέδια, να τηρεί τις διαστάσεις και την διάταξη των μερών του έργου και να συμμορφώνεται ακριβώς με τις διατάξεις των συγγραφών υποχρεώσεων και τις ενδείξεις των σχετικών στοιχείων της σύμβασης.

- 31.2 Ο Ανάδοχος οφείλει να συμμορφώνεται με τις αποφάσεις της Διευθύνουσας Υπηρεσίας. Σε περίπτωση διαφωνίας του, έχουν υποχρεωτική εφαρμογή μόνο οι σχετικές διατάξεις για τη διαδικασία επίλυσης διαφωνιών επί εκτέλεσης έργων (ενστάσεις/αιτήσεις θεραπείας/δικαστική επίλυση διαφορών).
- 31.3 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να εκτελεί τις εργασίες, που προκύπτουν από έγγραφες συμπληρώσεις ή τροποποιήσεις των στοιχείων της τεχνικής μελέτης του έργου, διατηρώντας τα δικαιώματά του, που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 156 του Ν.4412/2016, λόγω τροποποίησης του αρχικού συμβατικού χρηματικού αντικειμένου.
- 31.4 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εγκαταστήσει με δικές του δαπάνες στο εργοτάξιο, όλα τα προβλεπόμενα από τους όρους υγιεινής του άρθρου 24 του Π.Δ.447/75, όπως αυτό συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε μεταγενέστερα καθώς και για την παροχή και σύνδεση του εργοταξίου του με τα δίκτυα Δ.Ε.Υ.Α./Δ.Ε.Η./Ο.Τ.Ε. για την κατασκευή του έργου.
- 31.5 Πριν από την έναρξη των εργασιών, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να μεριμνήσει για την έκδοση κάθε κατά νόμο αδείας/εγκρίσεως/αποφάσεως/βεβαιώσεως/πιστοποιητικού, που απαιτείται σύμφωνα με τους νόμους (επιπλέον από την έγκριση και άδεια δόμησης), είναι δε ουσιαστικά και αποκλειστικά υπεύθυνος για κάθε παράβαση των διατάξεων των σχετικών με την εκτέλεση των εργασιών. Για τη συνεχή παρακολούθηση, την επίβλεψη των εργασιών, τη σωστή εφαρμογή της μελέτης και την ορθή εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων ο Ανάδοχος θα πρέπει να ορίσει, και να ενημερώσει εγγράφως την Δ/νουσα Υπηρεσία και την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης, κατάλληλο μηχανικό που θα παρευρίσκεται στο χώρο του έργου κατά την εκτέλεση των εργασιών. Επίσης, υποχρεούται να υποβάλλει τις αναγκαίες αιτήσεις για παροχές και συνδέσεις με τα δίκτυα Δ.Ε.Υ.Α./Δ.Ε.Η./Ο.Τ.Ε. κ.τ.λ. και να καταβάλλει κάθε δυνατή φροντίδα για την πραγματοποίησή τους.
- 31.6 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί στο εργοτάξιο όλα τα στοιχεία, που απαιτούν οι νόμοι, όπως ημερολόγιο του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 146 του Ν.4412/2016, Σ.Α.Υ./Φ.Α.Υ. και να τηρεί τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.
- 31.7 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ανακοινώσει αμέσως στη Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσία, όλες τις απευθυνόμενες ή κοινοποιούμενες σ' αυτόν διαταγές και εντολές των διαφόρων Αρχών, σχετικά με μέτρα ελέγχου και ασφαλείας σε όλη τη διάρκεια κατασκευής του έργου.
- 31.8 Επίσης, ο Ανάδοχος πρέπει να μεριμνήσει για την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας που επιβάλλεται να ληφθούν σε όλη τη διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών, σύμφωνα με το Π.Δ.447/75, το Π.Δ.770/80 και το Π.Δ.1073/81. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να εφαρμόζει τις περιτάξεις και ασφάλειας επί ατυχημάτων αστυνομικές διατάξεις και έχει την αποκλειστική ευθύνη για οποιοδήποτε ατύχημα ή βλάβη που θα συμβεί στον ίδιο, στο προσωπικό του ή σε τρίτους, από ενέργειες που έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με την εκτέλεση του έργου.
- 31.9 Ο Ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει μέτρα προστασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο (Σ.Α.Υ.), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του Υφυπουργού Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε. ΔΙΠΑΔ/οικ.177/2001 (Φ.Ε.Κ. 266/τ.Β), ΔΕΕΠ/85/2001 (Φ.Ε.Κ. 686/τ.Β) και ΔΙΠΑΔ/οικ.889/2002 (Φ.Ε.Κ. 16/τ.Β), στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά την φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου.
- 31.10 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να τοποθετήσει τα απαιτούμενα σήματα και πινακίδες σε όλες γενικά τις θέσεις που εκτελούνται εργασίες και να φροντίζει για την συντήρησή τους.
- 31.11 Ο Ανάδοχος ευθύνεται ποινικά και αστικά για κάθε ατύχημα που θα οφείλεται στην μη λήψη των απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας.
- 31.12 Ο Ανάδοχος έχει αποκλειστικά και εξ ολοκλήρου τις ευθύνες του εργοδότη για το απασχολούμενο στο έργο εργατοτεχνικό κ.τ.λ. προσωπικό, στην περίπτωση που θα συμβεί ατύχημα σ' αυτό.
- 31.13 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει όλο το παραπάνω προσωπικό του στον Ε.Φ.Κ.Α. και τα ανά κατηγορία Ταμεία Επικουρικής Ασφάλισης.
- 31.14 Γενικά ο Ανάδοχος έχει όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν και από τις διατάξεις των άρθρων 138, 139, 140 του Ν.4412/2016 και γενικότερα από όλες τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις.
- 31.15 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει αμέσως την Διευθύνουσα Υπηρεσία, αν κατά

την κατασκευή των έργων βρεθούν αρχαιότητες ή οποιαδήποτε έργα τέχνης. Στην περίπτωση αυτήν εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις αρχαιότητες. Για την καθυστέρηση των έργων ή διακοπή τους από αυτήν την αιτία, έχουν εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 32. Χρόνος εγγυήσεως και συντηρήσεως του έργου

- 32.1 Μετά την αποπεράτωση των εργασιών, ο Ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του για τους επόμενους δέκα πέντε (15) μήνες από την βεβαιωμένη περαίωσή του, σύμφωνα με το άρθρο 171 παρ.1 του Ν.4412/2016. Μετά την πάροδο των δέκα πέντε (15) μηνών διενεργείται η παραλαβή.
- 32.2 Κατά την διάρκεια του χρόνου εγγύησης ο Ανάδοχος επιθεωρεί και διατηρεί τις εγκαταστάσεις σε άριστη κατάσταση, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση και σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.
- 32.3 Επίσης, ο Ανάδοχος καλείται να επανορθώσει κάθε βλάβη ή ζημιά, για την οποία ευθύνεται, σε εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 159 του Ν.4412/2016.
- 32.4 Εάν ο Ανάδοχος δεν προβεί, μέσα στην προθεσμία που καθορίστηκε, στην αποκατάσταση βλάβης ή ζημιάς, για την οποία ευθύνεται, οι εργασίες αποκατάστασης θα εκτελούνται από την Διευθύνουσα Υπηρεσία, με οποιοδήποτε τρόπο, σε βάρος και για λογαριασμό του Αναδόχου, με δυνατότητα εφαρμογής των λοιπών κυρώσεων του άρθρου 160 του Ν.4412/2016. Κατά τα λοιπά ισχύει το άρθρο 171 του Ν.4412/2016.
- 32.5 Γενικά για τον χρόνο εγγύησης, συντήρησης και παραλαβής του έργου εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας περί εκτέλεσης των δημοσίων έργων και ειδικότερα τα άρθρα 171 και 172 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 33. Προστατευτικές κατασκευές

- 33.1 Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να πάρει κάθε απαιτούμενο μέτρο για την προστασία του περιβάλλοντος και να προβεί στην εκτέλεση, συντήρηση, καθαίρεση και αποκόμιση, μετά την αποπεράτωση του έργου, των προστατευτικών κατασκευών και περιφραγμάτων του εργοταξίου, που επιβάλλονται από τα Π.Δ.778/80 και 1073/81, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση, διότι η σχετική δαπάνη εντάσσεται στο ποσοστό για γενικά έξοδα και όφελός του.
- 33.2 Ο Ανάδοχος ευθύνεται στο ακέραιο για κάθε ζημιά ή φθορά σε τυχόν υπάρχουσες κατασκευές και εγκαταστάσεις, τόσο στον περιορισμένο όσο και στον γενικότερο χώρο των έργων, που θα οφείλονται στα μηχανήματα, όργανα και μέσα, που χρησιμοποίησε για την εκτέλεση του έργου, γι' αυτό και υποχρεούται να λάβει όλα τα κατάλληλα μέτρα και να οργανώσει κατά τέτοιο τρόπο τις εργασίες του, προκειμένου να αποφευχθεί κάθε κίνδυνος ζημιάς ή φθοράς, για τις οποίες η Υπηρεσία ουδεμία ευθύνη φέρει.

Άρθρο 34. Νυκτερινή και υπερωριακή εργασία-Πρόσθετος εξοπλισμός

- 34.1 Για την εξασφάλιση του απαιτούμενου ρυθμού προόδου των έργων και την τήρηση των συμβατικών προθεσμιών, με τα αναγκαία περιθώρια προς κάλυψη απρόβλεπτων δυσχερειών, ο Ανάδοχος οφείλει, όταν και όπως απαιτείται, να χρησιμοποιεί περισσότερες της μίας βάρδιες εργασίας, να εφαρμόζει υπερωριακή εργασία και να προβαίνει σε ενίσχυση του εξοπλισμού και των εργοταξιακών του εγκαταστάσεων.
- 34.2 Ο Ανάδοχος οφείλει να γνωστοποιεί εγκαίρως στην Υπηρεσία, εγγράφως, οποιαδήποτε αλλαγή στις ώρες εργασίας (χρησιμοποίηση νυκτερινής βάρδιας, εργασία κατά τις Κυριακές και εορτές κ.τ.λ.), αλλαγές στον κύριο μηχανικό εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις.
- 34.3 Επίσης ο Ανάδοχος υποχρεούται να εφαρμόζει τις προβλεπόμενες από την κείμενη νομοθεσία διατάξεις ως προς την νυκτερινή και υπερωριακή εργασία (π.χ. αποζημιώσεις προσωπικού, μέτρα ασφαλείας κ.τ.λ.).
- 34.4 Εφόσον καθίσταται αναγκαίο κατά την κρίση της Υπηρεσίας να εκτελέσει εργασία νυκτερινή, υπερωριακή ή κατά τις Κυριακές και εορτές, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συμμορφώνεται προς τις εντολές της Υπηρεσίας για την εκτέλεση, με δαπάνες του, των παραπάνω εργασιών.

Άρθρο 35. Δρόμοι προσπελάσεως-Διεξαγωγή κυκλοφορίας

- 35.1 Για οποιεσδήποτε μεταφορές ο Ανάδοχος θα χρησιμοποιεί τους υπάρχοντες δρόμους ή τους

ειδικά διανοιγόμενους, για το παρόν έργο, δρόμους προσπελάσεως.

- 35.2 Για την χρησιμοποίηση υπαρχόντων δρόμων ο Ανάδοχος οφείλει:
- α. Να συντηρεί και να επισκευάζει τους δρόμους αυτούς, όπως απαιτείται, λόγω φθορών που προκαλούνται από την κυκλοφορία των οχημάτων του.
 - β. Να λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο για να περιορίζεται στο ελάχιστο δυνατό η παρακώλυση της κυκλοφορίας άλλων οχημάτων.
- 35.3 Όλες οι δαπάνες για μελέτες, αποζημιώσεις ιδιοκτητών, όπως και οι δαπάνες για ενίσχυση και συντήρηση υφισταμένων εν λειτουργία οδών, για συμπληρωματική σήμανση κ.τ.λ., όπως απαιτείται, περιλαμβάνεται στις τιμές των πληρωμένων κατά το Τιμολόγιο προσφοράς εργασιών και δεν αποζημιώνονται ιδιαίτερα.

Άρθρο 36. Σκυροδέματα

- 36.1 Κατά την εκτέλεση των κατασκευών από σκυρόδεμα σε οποιαδήποτε ποιοτική κατηγορία ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συμμορφωθεί απόλυτα από τις διατάξεις του κανονισμού για την μελέτη και εκτέλεση οικοδομικών έργων από οπλισμένο σκυρόδεμα όπως αναφέρεται στον Κανονισμό Τεχνολογίας Σκυροδέματος (Κ.Τ.Σ.), Ε.Κ.Ω.Σ. 2000 (Φ.Ε.Κ. 1329/τ.Β/06.11.2000), τις διορθώσεις παροραμάτων του Ε.Κ.Ω.Σ. 2000 (Φ.Ε.Κ. 1153/τ.Β/12.08.2003), τις νεότερες προσθήκες του Ε.Κ.Ω.Σ. 2000 (Φ.Ε.Κ. 447/τ.Β/05.03.2004) και (Φ.Ε.Κ. 576/τ.Β/28.04.2005), την τροποποίηση του Ε.Κ.Ω.Σ. 2000 (Φ.Ε.Κ. 270/τ.Β/16.03.2010), τον Ε.Α.Κ. 2000 (Φ.Ε.Κ. 2184/τ.Β/20.12.1999), τις τροποποιήσεις-συμπληρώσεις του Ε.Α.Κ. 2000 (Φ.Ε.Κ. 781/τ.Β/18.06.2003), (Φ.Ε.Κ. 1153/τ.Β/12.08.2003), (Φ.Ε.Κ. 1154/τ.Β/12.08.2003) και (Φ.Ε.Κ. 270/τ.Β/18.03.2010).
- 36.2 Η ανάμειξη των υλικών του σκυροδέματος θα γίνεται αποκλειστικά με μηχανικό αναμικτήρα, απόδοσης πολλαπλάσιου αέριου σάκου τσιμέντου.
- 36.3 Οι κάθε είδους δαπάνες ελέγχων και προελέγχων βαρύνουν τον Ανάδοχο του έργου. Ομοίως, τον Ανάδοχο βαρύνουν και όλες οι αποζημιώσεις Α, Β, Γ και Δ της παρ.13.7.7 του Κ.Τ.Σ.
- 36.4 Συμπύκνωση του σκυροδέματος όλων των οπλισμένων τμημάτων της κατασκευής θα γίνεται με χρήση δονητών, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση του Αναδόχου. Η δαπάνη αυτή περιλαμβάνεται στη συμβατική τιμή του Αναδόχου, όπως θα έχει διαμορφωθεί με την προσφορά του.
- 36.5 Για τον έλεγχο του σκυροδέματος θα εκτελούνται δοκιμές αντοχής με λήψη δοκιμών κατά την διάστρωσή του. Η λήψη και οι δοκιμές των δοκιμών θα πραγματοποιούνται με δαπάνες του Αναδόχου, με την παρουσία και τις οδηγίες της επίβλεψης (τρία (3) δοκίμια ημερησίως για κάθε σύνθεση και για κάθε 100 m³ σκυροδέματος). Λήψη πυρήνων (καρότων) κατασκευών από σκυρόδεμα και δοκιμή της αντοχής τους θα γίνεται με δαπάνες του Αναδόχου, κατόπιν εντολής της Υπηρεσίας.
- 36.6 Για κάθε ποιοτική κατηγορία σκυροδέματος ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος, ιδία δαπάνη, να φροντίσει ώστε να εκπονηθεί μελέτη για την σύνθεσή της, βάσει αντιπροσωπευτικών ποσοτήτων υλικών από αυτά που προσκομίζονται στο εργοτάξιο. Η μελέτη αυτή πρέπει να επαναλαμβάνεται κάθε φορά που αλλάζει η πηγή από την οποία προέρχονται τα υλικά ή το είδος των υλικών ή η ποιότητά τους ή οι καιρικές συνθήκες. Η μελέτη αυτή θα ελέγχεται από την Υπηρεσία.

Άρθρο 37. Ζημιές σε κοινωφελείς εγκαταστάσεις

- 37.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα για την πρόληψη ζημιών του Δημοσίου και ειδικότερα των εγκαταστάσεων (δίκτυα κ.τ.λ.) των Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (Ο.Κ.Ω.) και να έχει μονομερώς ολόκληρη την αστική και ποινική ευθύνη από τις ενέργειες αμελειών και παραλήψεων του ίδιου ή των οργάνων του, του εργατοτεχνικού προσωπικού του ή των οχημάτων και μηχανημάτων του κ.τ.λ., και υποχρεούται να αποκαθιστά τις ζημιές ή να καταβάλει τις σχετικές αποζημιώσεις. Ειδικά, για ζημιές στα δίκτυα κοινωφελών έργων (Δ.Ε.Υ.Α./Δ.Ε.Η./Ο.Τ.Ε. κ.τ.λ.) ο Ανάδοχος υποχρεούται να προβεί, εφ' όσον δύναται, στην άμεση αποκατάσταση της ζημιάς αυτής και στη λειτουργία των εγκαταστάσεων, διαφορετικά να ειδοποιήσει τον κύριο των εγκαταστάσεων για τη ζημιά που προκλήθηκε, προκειμένου να γίνει από αυτόν η τέλεια αποκατάσταση της ζημιάς αυτής. Όσον αφορά τις ενέργειες αυτές, υποχρεούται να ενημερώνει την επιβλέπουσα Υπηρεσία του Εργοδότη.

- 37.2 Η δαπάνη αποκατάστασης των ζημιών που έχουν προκληθεί βαρύνει εξ' ολοκλήρου τον Ανάδοχο και πρέπει να εξοφλούνται από τον ίδιο, σε διάστημα ενός (1) μηνός από την ημέρα λήψης των σχετικών λογαριασμών που εκδίδονται από τους Οργανισμούς των Κοινοφελών Έργων.
- 37.3 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίζει τα επιβατηγά και φορτηγά αυτοκίνητα καθώς και τα κάθε είδους οχήματα και μηχανήματα που χρησιμοποιούνται στα έργα, με μικτή και όχι απλή ασφάλεια.

Άρθρο 38. Βλάβες στα έργα-Αναγνώριση αποζημιώσεων

- 38.1 Ο Ανάδοχος οφείλει λόγω της φύσεως των έργων, να προνοεί και να λαμβάνει όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα ώστε τα έργα να μην υπόκεινται σε κίνδυνο ζημιών από βροχές χειμαρρώδεις ή συνεχείς και από συνήθειες ή περιοδικές πλημμύρες.
- 38.2 Ζημιά που οφείλεται σε αμέλεια, απρονοησία ή ανεπιτηδειότητα αυτού ή του προσωπικού του ή σε μη χρήση των κατάλληλων μέσων ή σε οποιαδήποτε άλλη αιτία δεν αναγνωρίζεται στον Ανάδοχο, εκτός από περιπτώσεις υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής ή ανωτέρας βίας, οπότε εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 157 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει.
- 38.3 Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται καμία αποζημίωση από τον κύριο του έργου για οποιαδήποτε βλάβη επέρχεται στο έργο, για οποιαδήποτε φθορά ή απώλεια υλικών και γενικά οποιαδήποτε ζημιά που οφείλεται σε αμέλεια, απρονοησία ή ανεπιτηδειότητα αυτού ή του προσωπικού του ή σε μη χρήση των κατάλληλων μέσων ή σε οποιαδήποτε άλλη αιτία, εκτός από τις περιπτώσεις υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής του έργου ή ανωτέρας βίας του τελευταίου εδαφίου της παρ.1 του άρθρου 157 του Ν.4412/2016.
- 38.4 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να αποκαταστήσει τις βλάβες που τον βαρύνουν με δικές του δαπάνες.
- 38.5 Μέχρι την παραλαβή ο Ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου για βλάβες από οποιαδήποτε αιτία εκτός αν αυτές οφείλονται σε υπαιτιότητα του φορέα κατασκευής. Αν το έργο παραδοθεί για χρήση πριν από την παραλαβή οι βλάβες από την χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου, βαρύνουν τον κύριο αυτού.
- 38.6 Κατ' εξαίρεση για βλάβες του έργου ή των μονίμων εγκαταστάσεων του Αναδόχου στον τόπο του έργου που προέρχονται από ανωτέρα βία, αναγνωρίζεται στον Ανάδοχο δικαίωμα αποζημίωσης ανάλογης με τη ζημιά, το ποσό της οποίας καθορίζεται με συνεκτίμηση του είδους και της έκτασης των βλαβών και των ειδικών συνθηκών σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Για την αναγνώριση αποζημίωσης πρέπει να ακολουθηθεί επακριβώς η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 157 του Ν.4412/2016. Για την αποκατάσταση βλαβών ή ζημιών ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες για τις οποίες θα του δοθεί εντολή και σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ.7 του άρθρου 157 του Ν.4412/2016. Η εκτέλεση των εργασιών για την αποκατάσταση των βλαβών από ανωτέρα βία μπορεί να δικαιολογήσει παράταση των προθεσμιών εκτέλεσης των εργασιών για εύλογο χρονικό διάστημα.
- 38.7 Γενικά για τις βλάβες στα έργα και την αναγνώριση αποζημίωσης έχουν εφαρμογή όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις του άρθρου 157 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 39. Ασφάλιση του έργου

- 39.1 Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να ασφαλίσει το έργο και στο όνομά του και στο όνομα του Εργοδότη για κάθε ζημιά ή απώλεια από οποιαδήποτε αιτία εκτός από ανώτερη βία, για την οποία είναι υπεύθυνος βάσει των όρων της σύμβασης και με τρόπο ώστε ο Εργοδότης και ο Ανάδοχος να καλύπτονται για ολόκληρη την περίοδο της κατασκευής και επί πλέον κατά πάσης απώλειας ή ζημιάς που θα γίνει κατά τον χρόνο εγγυήσεως, οφειλόμενη σε αιτία που ανάγεται στην πριν από την ένταξη της συντήρησης περίοδο, καθώς και έναντι κάθε απώλειας ή ζημιάς που θα προξενηθεί από τον Ανάδοχο κατά την εκτέλεση των υποχρεώσεών του. Η ασφάλιση θα καλύπτει:
- α. Ολόκληρη την αξία των εκάστοτε εκτελεσθέντων τμημάτων του έργου ως και των τμημάτων των βοηθητικών εργασιών.
 - β. Ολόκληρη την αξία των υλικών, του εργοταξιακού εξοπλισμού και των λοιπών ειδών που

προσκομίσθηκαν από τον Ανάδοχο στο εργοτάξιο.

- 39.2 Η ασφάλιση αυτή θα γίνεται σε αναγνωρισμένη από το Ελληνικό Δημόσιο Ασφαλιστική εταιρεία και υπό όρους της έγκρισης του Εργοδότη (η μη έγκριση του οποίου πρέπει να είναι αιτιολογημένη).
- 39.3 Ο Ανάδοχος υποχρεούται, όποτε του ζητηθεί, να παρουσιάζει στον επιβλέποντα μηχανικό το ή τα ασφαλιστήρια συμβόλαια καθώς και τις αποδείξεις πληρωμής των τρεχόντων ασφαλίσεων, χωρίς εκ τούτου να περιορίζονται οι συμβατικές υποχρεώσεις και ευθύνες του Αναδόχου.

Άρθρο 40. Ζημιές σε τρίτους και στις περιουσίες τους-Ασφάλιση υπέρ τρίτων

- 40.1 Ο Ανάδοχος είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για κάθε κίνδυνο ο οποίος στρέφεται κατά της ζωής, υγείας, σωματικής ακεραιότητας, περιουσίας και οποιωνδήποτε άλλων προσωπικών ή περιουσιακών υλικών ή άλλων αγαθών κάθε τρίτου προσώπου, συμπεριλαμβανομένων του Εργοδότη, του προσωπικού του και του προσωπικού της επίβλεψης, ο οποίος απορρέει από την εκτέλεση του έργου, από τα μέσα για την εκτέλεση των εργασιών τα οποία χρησιμοποιούνται στο εργοτάξιο από οποιονδήποτε και για οποιονδήποτε σκοπό, από κάθε πρόσωπο που εισέρχεται στο εργοτάξιο καθώς και από τα ίδια τα κατασκευάσματα, τόσο κατά τις ημέρες και ώρες κατά τις οποίες εκτελούνται εργασίες, όσο και κατά τις ημέρες και ώρες που δεν εκτελούνται.
- 40.2 Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνάψει ασφάλιση υπέρ τρίτων, σε αναγνωρισμένη από το Ελληνικό Δημόσιο Ασφαλιστική εταιρεία, αποδεικτικό της οποίας απαραίτητως θα προσκομίσει δέκα πέντε (15) ημέρες μετά την υπογραφή της εργολαβικής συμβάσεως.
- 40.3 Η ασφάλιση θα καλύπτει ολόκληρο τον προβλεπόμενο από την εργολαβική σύμβαση χρόνο, ήτοι από της υπογραφής της συμβάσεως έως της παραλαβής του έργου και για ποσό που καλύπτει κάθε πιθανή βλάβη περιουσίας καθώς και σωματική βλάβη τρίτων, συμπεριλαμβανομένων του Εργοδότη, του προσωπικού του και εκείνου της επίβλεψης, το οποίο και ορίζεται σε τρία επί τοις εκατό (3%) του συνολικού ύψους του συμβατικού Προϋπολογισμού Δημοπράτησης του έργου.
- 40.4 Η ασφάλιση αυτή θα προβλέπει την παραίτηση του δικαιώματος προσφυγής κατά του Εργοδότη, του Αναδόχου, των υπεργολάβων και του προσωπικού αυτών, καθώς και κάθε εργαζόμενου ο οποίος έχει οποιαδήποτε σχέση με τον Ανάδοχο του έργου, καθώς και κάθε άλλη περίπτωση κατά την οποία θα μπορούσε να δημιουργηθεί οποιαδήποτε απαίτηση κατά του Εργοδότη. Εξυπακούεται ότι, η σύναψη της ασφάλισης υπέρ τρίτων δεν απαλλάσσει τον Ανάδοχο από τις συμβατικές του υποχρεώσεις, που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία και από τις σχετικές διατάξεις περί ασφάλισης και προστασίας του απασχολούμενου για το έργο προσωπικού.

Άρθρο 41. Απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας στο εργοτάξιο

- 41.1 Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε οποιονδήποτε τρίτο, ώστε να εξαλείφονται ή να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών κατά την φάση κατασκευής του έργου (άρθρα 7-9 Π.Δ.305/96, άρθρο 138 παρ.7 Ν.4412/2016, άρθρο 42 Ν.3850/2010).
- 41.2 Στα πλαίσια της ευθύνης του, ο Ανάδοχος υποχρεούται:
- α. Να εκπονεί κάθε σχετική μελέτη (στατική ικριωμάτων, μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων κ.τ.λ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα άρθρο 138 παρ.7 Ν.4412/2016 (όπως ισχύει).
 - β. Να λαμβάνει μέτρα προστασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. ΔΙΠΑΔ/οικ.177/2001, ΔΕΕΠΠ/85/2001 και ΔΙΠΑΔ/οικ889/2002, στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου (άρθρο 138 παρ.7 Ν.4412/216, όπως ισχύει).
 - γ. Να επιβλέπει ανελλιπώς την ορθή εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων, να τους ενημερώνει / εκπαιδεύει για την αναγκαιότητα της τήρησης των μέτρων αυτών κατά την εργασία, να ζητά τη γνώμη τους και να διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας (άρθρο 111 Π.Δ.1073/81, άρθρα 10,11 Π.Δ.305/96, άρθρα 42-49

του Ν.3850/10). Για την σωστή εφαρμογή της παρ.γ στους αλλοδαπούς εργαζόμενους, είναι αυτονόητο ότι η γνώση από αυτούς της ελληνικής γλώσσας κρίνεται απαραίτητη ώστε να μπορούν να κατανοούν την αναγκαιότητα και τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων ασφάλειας και υγείας (εκτός ειδικών περιπτώσεων όπου τμήμα ή όλο το έργο έχει αναλάβει να κατασκευάσει ξένη εξειδικευμένη εταιρεία).

- 41.3 Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα της παρ.2, ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τα ακόλουθα:
- 41.3.1 Εκ των προτέρων γνωστοποίηση/Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (Σ.Α.Υ.)/Φάκελος Ασφάλειας Υγείας (Φ.Α.Υ.) και συγκεκριμένα:
- α. Να διαβιβάσει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση, προκειμένου για εργοτάξιο με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που θα υπερβαίνει τις τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από είκοσι (20) εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβαίνει τα πεντακόσια (500) ημερομίσθια (άρθρο 3 παρ.12 και 13 Π.Δ.305/96). Η γνωστοποίηση καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 12 του Π.Δ.305/96.
 - β. Να ακολουθήσει τις υποδείξεις/προβλέψεις των Σ.Α.Υ./Φ.Α.Υ. τα οποία αποτελούν τμήμα της τεχνικής μελέτης του έργου (οριστικής ή εφαρμογής) σύμφωνα με τις αποφάσεις και τα διατάγματα που αναφέρονται στο άρθρο 138 παρ.7 του Ν.4412/2016.
 - γ. Να αναπτύξει, να προσαρμόσει και να συμπληρώσει τα Σ.Α.Υ./Φ.Α.Υ. της μελέτης (τυχόν παραλήψεις που θα διαπιστώσει ο ίδιος ή που θα του ζητηθούν από την Υπηρεσία), σύμφωνα με την μεθοδολογία που θα εφαρμόσει στο έργο ανάλογα με την κατασκευαστική του δυσκολία, τις ιδιαιτερότητές του, κ.τ.λ. (μέθοδος κατασκευής, ταυτόχρονη εκτέλεση φάσεων εργασιών, πολιτική ασφάλειας, οργάνωση, εξοπλισμός, κ.τ.λ.).
 - δ. Να αναπροσαρμόσει τα Σ.Α.Υ./Φ.Α.Υ. ώστε να περιληφθούν σε αυτά εργασίες που θα προκύψουν λόγω τροποποίησης της εγκεκριμένης μελέτης και για τις οποίες θα απαιτηθούν τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία, μέτρα ασφάλειας και υγείας (άρθρο 3 παρ.9 Π.Δ.305/96 και παρ.2.9 Υ.Α. ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) σύμφωνα και με τα αναφερόμενα στο άρθρο 138 παρ.7 του Ν.4412/2016.
 - ε. Να τηρήσει τα Σ.Α.Υ./Φ.Α.Υ. στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση του έργου (άρθρο 3 παρ.10 Π.Δ.305/96 και παρ.2.9Δ Υ.Α. ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.) και να τα έχει στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών.
- στ. Συμπληρωματικές αναφορές στο Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (Σ.Α.Υ.) και στον Φάκελο Ασφάλειας Υγείας (Φ.Α.Υ.).

Το Σ.Α.Υ. αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για τους εργαζόμενους και για τα άλλα εμπλεκόμενα μέρη που παρευρίσκονται στο εργοτάξιο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου.

Αντιστοίχως, ο Φ.Α.Υ. αποσκοπεί στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για όσους μελλοντικά ασχοληθούν με την συντήρηση ή την επισκευή του έργου.

1. Το περιεχόμενο του Σ.Α.Υ. και του Φ.Α.Υ. αναφέρεται στο άρθρο 3 παρ.5-7 του Π.Δ. 305/96, στο άρθρο 3 της Υ.Α. ΔΙΠΑΔ/οικ/177/2001 και στην παρ.2.9 της Υ.Α. ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 του (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., σύμφωνα με τις αποφάσεις και τα διατάγματα που αναφέρονται στο άρθρο 138 παρ.7 του Ν.4412/2016.
2. Η υποχρέωση εκπόνησης Σ.Α.Υ. προβλέπεται σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ.4 του Π.Δ.305/96, όταν:
 - α. Απαιτείται Συντονιστής στη φάση της μελέτης, δηλ. όταν θα απασχοληθούν περισσότερα του ενός συνεργεία στην κατασκευή.
 - β. Οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους (άρθρο 12 παράρτημα ΙΙ Π.Δ.305/96).
 - γ. Απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.
 - δ. Για την έναρξη των οικοδομικών εργασιών, επιβάλλεται με ευθύνη του κυρίου ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα θεώρηση του σχεδίου και του φακέλου ασφάλειας και υγείας (Σ.Α.Υ./Φ.Α.Υ.) του έργου από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ.1 εδάφιο α' του Ν.4030/2011 (Φ.Ε.Κ. 249/τ.Α/25.11.2011) και την αρ. πρωτ. 10201/27.03.2012 εγκύκλιο του Ειδικού Γραμματέα του Σ.ΕΠ.Ε.
3. Ο Φ.Α.Υ. καθιερώνεται ως απαραίτητο στοιχείο για την παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου (Υ.Α. ΔΕΕΠΠ/οικ. 433/2000 του (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., η οποία ενσωματώθηκε στο άρθρο 172 του Ν.4412/2016).

4. Μετά την αποπεράτωση του έργου, ο Φ.Α.Υ. φυλάσσεται με ευθύνη του Κυρίου του Έργου και το συνοδεύει καθ' όλη την διάρκεια της ζωής του (άρθρο 3 παρ.11 Π.Δ.305/96 και παρ.2.9Δ Υ.Α. ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 του (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.).

5. Αναφορικά με την εκπόνηση του Σ.Α.Υ. και την κατάρτιση του Φ.Α.Υ., διευκρινήσεις περιλαμβάνονται στην υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/οικ/215/31.03.2008 Εγκύκλιο 6 του (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

41.3.2 Ανάθεση καθηκόντων σε τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας-τήρηση στοιχείων ασφάλειας και υγείας. Ο Ανάδοχος υποχρεούται:

α. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας, αν στο έργο απασχολήσει λιγότερους από πενήντα (50) εργαζόμενους, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ.1 και άρθρο 12 παρ.4 του Ν. 3850/10.

β. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, αν απασχολήσει στο έργο πενήντα (50) και άνω εργαζόμενους, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ.2 και άρθρο 4 έως 25 του Ν.3850/10.

γ. Τα παραπάνω καθήκοντα μπορεί να ανατεθούν σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομα εκτός της επιχείρησης ή να συναφθεί σύμβαση με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης ή να συνδυαστούν αυτές οι δυνατότητες.

Η ανάθεση καθηκόντων σε άτομα εντός της επιχείρησης γίνεται εγγράφως από τον Ανάδοχο και αντίγραφο της κοινοποιείται στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας, συνοδεύεται δε απαραίτητα από αντίστοιχη δήλωση αποδοχής (άρθρο 9 Ν.3850/2010).

δ. Στα πλαίσια των υποχρεώσεων του Αναδόχου καθώς και των τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, εντάσσεται και η υποχρεωτική τήρηση στο εργοτάξιο, των ακόλουθων στοιχείων:

1. Γραπτή εκτίμηση προς τον Ανάδοχο, από τους τεχνικό ασφαλείας και ιατρό εργασίας, των υφισταμένων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους (άρθρο 43 παρ.1α και παρ.3-8 Ν.3850/2010).

2. Βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας στο οποίο θα αναγράφουν τις υποδείξεις τους ο Τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας (άρθρο 14 παρ.1 και άρθρο 17 παρ.1 Ν.3850/2010). Ο Ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει ενυπόγραφα γνώση των υποδείξεων αυτών. Το βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας σελιδομετράται και θεωρείται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας. Αν ο Ανάδοχος διαφωνεί με τις γραπτές υποδείξεις και συμβουλές του τεχνικού ή του ιατρού εργασίας (άρθρο 20 παρ.4 Ν.3850/10), οφείλει να αιτιολογεί τις απόψεις του και να τις κοινοποιεί και στην Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας (Ε.Υ.Α.Ε.) ή στον εκπρόσωπο των εργαζομένων, των οποίων η σύσταση και οι αρμοδιότητες προβλέπονται από τα άρθρα 4 και 5 του Ν.3850/2010. Σε περίπτωση διαφωνίας η διαφορά επιλύεται από τον επιθεωρητή εργασίας και μόνο.

3. Βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο θα περιγράφεται η αιτία και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών (άρθρο 43 παρ.2β Ν.3850/2010). Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων ατυχημάτων, καταχωρούνται στο βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας. Ο Ανάδοχος οφείλει να αναγγέλλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας, στις πλησιέστερες αστυνομικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος, όλα τα εργατικά ατυχήματα εντός 24 ωρών και εφόσον πρόκειται περί σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύναται να χρησιμεύσουν για εξακρίβωση των αιτιών του ατυχήματος (άρθρο 43 παρ.2α Ν.3850/2010).

4. Κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ανικανότητα εργασίας μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών (άρθρο 43 παρ.2γ Ν.3850/2010).

5. Ιατρικό φάκελο κάθε εργαζόμενου (άρθρο 18 παρ.9 Ν.3850/2010).

41.3.3 Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (Η.Μ.Α.)

41.3.3.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο Ημερολόγιο Μέτρων

Ασφάλειας (Η.Μ.Α.), όταν απαιτείται εκ των προτέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, πριν την έναρξη των εργασιών στο εργοτάξιο σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ.14 του Π.Δ.305/96 σε συνδυασμό με την Υ.Α 130646/1984 του (τ.) Υπουργείου Εργασίας.

41.3.3.2 Το Η.Μ.Α. θεωρείται, σύμφωνα με την παραπάνω Υ.Α, από τις κατά τόπους Δ/νσεις, Τμήματα ή Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας και συμπληρώνεται από τους επιβλέποντες μηχανικούς του Αναδόχου και της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, από τους υπόχρεους για την διενέργεια των τακτικών ελέγχων ή δοκιμών για ό,τι αφορά τα αποτελέσματα των ελέγχων ή δοκιμών, από το αρμόδιο όργανο ελέγχου όπως ο επιθεωρητής εργασίας κ.τ.λ. (άρθρο 113 Π.Δ.1073/81, άρθρο 8 Ν.1396/1983 και την υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΕΕΠΠ/208/12.09.2003 Εγκύκλιο 27 του (τ.) Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.).

41.3.4 Συσχετισμός Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας (Σ.Α.Υ.) και Ημερολόγιου Μέτρων Ασφάλειας (Η.Μ.Α.)

Για την πιστή εφαρμογή του Σ.Α.Υ. κατά την εξέλιξη του έργου, πρέπει αυτό να συσχετίζεται με το Η.Μ.Α.

Στα πλαίσια του συσχετισμού αυτού, να σημειώνεται στο Η.Μ.Α. κάθε αναθεώρηση και εμπλουτισμός του Σ.Α.Υ. και επίσης σε ειδική στήλη του, να γίνεται παραπομπή των αναγραφόμενων υποδείξεων/διαπιστώσεων στην αντίστοιχη σελίδα του Σ.Α.Υ.

Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται και επιτυγχάνεται ο στόχος της πρόληψης του ατυχήματος.

41.4 Απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών στο εργοτάξιο

41.4.1 Προετοιμασία εργοταξίου-Μέτρα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.)

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών, τα παρακάτω μέτρα ασφάλειας και υγείας:

α. Την ευκρινή και εμφανή σήμανση και περιφράξη του περιβάλλοντα χώρου του εργοταξίου με ιδιαίτερη προσοχή στην σήμανση και περιφράξη των επικίνδυνων θέσεων (Π.Δ.105/95, Π.Δ.305/96 άρθρο 12 παράρτημα IV μέρος Α, παρ.18.1).

β. Τον εντοπισμό και τον έλεγχο προϋπαρχουσών της έναρξης λειτουργίας του εργοταξίου ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και εκτροπή τυχόν υπαρχόντων εναερίων ηλεκτροφόρων αγωγών έξω από το εργοτάξιο, ώστε να παρέχεται προστασία στους εργαζόμενους από τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας (άρθρο 75-79 Π.Δ.1073/81, άρθρο 12 παράρτημα IV μέρος Β, τμήμα II, παρ.2 Π.Δ. 305/96).

γ. Την σήμανση των εγκαταστάσεων με ειδικούς κινδύνους (αγωγοί ατμών θερμών, υγρών ή αερίων κ.τ.λ.) και τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους των εγκαταστάσεων αυτών (άρθρα 92-95 Π.Δ.1073/81, άρθρο 12, παράρτημα IV μέρος Α, παρ.6. Π.Δ.305/96).

δ. Την λήψη μέτρων αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων όπως (κατάρτιση σχεδίου διαφυγής-διάσωσης και εξόδων κινδύνου, πυρασφάλεια, εκκένωση χώρων από τους εργαζόμενους, πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών & επικίνδυνων εκρήξεων ή αναθυμιάσεων, ύπαρξη πυροσβεστήρων κ.τ.λ.) (άρθρα 92-96 Π.Δ.1073/81, άρθρο 12, παράρτημα IV μέρος Α, παρ.3, 4, 8-10 Π.Δ.305/96, άρθρα 30, 32, 45 Ν.3850/2010).

ε. Την εξασφάλιση παροχής πρώτων βοηθειών, χώρων υγιεινής και υγειονομικού εξοπλισμού (ύπαρξη χώρων πρώτων βοηθειών, φαρμακείου, αποχωρητηρίων, νιπτήρων κ.τ.λ.) (άρθρα 109,110 Π.Δ.1073/81, άρθρα 17,18 Ν.1430/1984, άρθρο 12 παράρτημα IV μέρος Α, παρ.13, 14 Π.Δ.305/96).

στ. Την εξασφάλιση της δωρεάν χορήγησης Μέσων Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.) στους εργαζόμενους όπως προστατευτικά κράνη, μπότες ασφαλείας, φωσφορίζοντα γιλέκα, ολόσωμες ζώνες ασφαλείας, γυαλιά κ.τ.λ., εφόσον τους ενημερώσει εκ των προτέρων σχετικά με τους κινδύνους από τους οποίους τους προστατεύει ο εξοπλισμός αυτός και τους δώσει σαφείς οδηγίες για τη χρήση του (άρθρα 102-108 Π.Δ.1073/81, άρθρα 16-18 Ν.1430/84, Κ.Υ.Α. Β.4373/1205/93 και οι τροποποιήσεις αυτής Κ.Υ.Α. 8881/94 και Υ.Α. οικ.Β.5261/190/97, Π.Δ.396/94, άρθρο 9 παρ.γ Π.Δ.305/96).

41.4.2 Εργοταξιακή σήμανση/σηματοδότηση, συστήματα ασφαλείας, φόρτωση/εκφόρτωση/εναπόθεση υλικών, θόρυβος, φυσικοί, χημικοί παράγοντες κ.τ.λ.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται:

- α. Να προβεί στην κατάλληλη σήμανση και σηματοδότηση, με σκοπό την ασφαλή διέλευση των πεζών και των οχημάτων από την περιοχή κατασκευής του έργου, σύμφωνα με:
- Την Υ.Α ΔΜΕΟ/Ο/613/16.02.2011 του τ. ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ. "Οδηγίες Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων" (ΟΜΟΕ-ΣΕΕΟ, τεύχος 7)
 - Την Κ.Υ.Α. 6952/14.02.2011 του τ. Υ.Π.Ε.Κ.Α. και τ. ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ. "Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών"
 - Τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας (άρθρα 9-11 και άρθρο 52 Ν.2696/1999, όπως ισχύει).
- β. Να τηρεί τις απαιτήσεις ασφάλειας που αφορούν σε εργασίες εναπόθεσης υλικών στις οδούς, κατάληψης τμήματος οδού και πεζοδρομίου (άρθρα 47, 48 Ν.2696/1999, όπως ισχύει).
- γ. Να συντηρεί και να ελέγχει τακτικά την λειτουργία των συστημάτων ασφαλείας και να τηρεί τις απαιτήσεις ασφάλειας των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, των φορητών ηλεκτρικών συσκευών, των κινητών προβολέων, των καλωδίων τροφοδοσίας, των εγκαταστάσεων φωτισμού εργοταξίου κ.τ.λ. (άρθρα 75-84 Π.Δ.1073/81, άρθρο 8.δ και άρθρο 12, παράρτημα ΙV μέρος Α, παρ.2 Π.Δ. 305/96, άρθρα 31,35 Ν.3850/2010).
- δ. Να προβεί στα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας που αφορούν σε εργασίες φόρτωσης, εκφόρτωσης, αποθήκευσης, στοίβασης, ρίψης και μεταφοράς υλικών και άλλων στοιχείων (Π.Δ.216/78, άρθρα 85-91 Π.Δ.1073/81, άρθρο 8 Κ.Υ.Α. 8243/1113/91, αρ.8 (γ, ε, στ, ζ) και άρθρο 12 παράρτημα ΙV μέρος Α παρ.11 και μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ.4 Π.Δ.305/96, άρθρο 32 Ν.2696/99 (όπως ισχύει).
- ε. Να τηρεί μέτρα προστασίας των εργαζομένων που αφορούν:
- Κραδασμούς (Π.Δ.176/05)
 - Θόρυβο (Π.Δ.85/91, Π.Δ.149/06)
 - Προφυλάξεις της οσφυϊκής χώρας και της ράχης από χειρωνακτική διακίνηση φορτίων (Π.Δ.397/94)
 - Προστασία από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες (άρθρα 36-41 Ν.3850/10, Π.Δ.82/10).

41.4.3 Μηχανήματα έργων/Εξοπλισμοί εργασίας/Αποδεικτικά στοιχεία αυτών.

Οι εξοπλισμοί εργασίας χαρακτηρίζονται και κατατάσσονται ως μηχανήματα έργων σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ.304/00.

- α. Ο Ανάδοχος οφείλει να ελέγχει την σωστή λειτουργία και τον χειρισμό των μηχανημάτων (χωματουργικών και διακίνησης υλικών), των ανυψωτικών μηχανημάτων, των οχημάτων, των εγκαταστάσεων, των μηχανών και του λοιπού εξοπλισμού εργασίας (ζώνες ασφαλείας με μηχανισμό ανόδου και καθόδου, κυλιόμενα ικριώματα, φορητές κλίμακες κ.τ.λ.) (άρθρα 17, 45-74 Π.Δ.1073/81, άρθρο 11-15 Ν.1430/84, Π.Δ.31/90, Π.Δ.499/91, Π.Δ.395/94 και οι τροποποιήσεις αυτού: Π.Δ.89/99, Π.Δ.304/00 και Π.Δ.155/04, Π.Δ.105/95 (παράρτημα ΙΧ), άρθρο 12 παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ.7-9 του Π.Δ.305/96, Κ.Υ.Α. 15085/593/03, άρθρο Δ13ε/4800/03 της Κ.Υ.Α.,Π.Δ.57/10, άρθρα 34, 35 του Ν.3850/10).
- β. Τα μηχανήματα έργων σύμφωνα με το άρθρο 12 παράρτημα ΙV, μέρος Β', τμήμα ΙΙ, παρ.7.4 και 8.5 του Π.Δ. 305/96 και το άρθρο 2 του Π.Δ.304/00, πρέπει να συνοδεύονται από τα εξής στοιχεία:
1. Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας
 2. Άδεια κυκλοφορίας
 3. Αποδεικτικά στοιχεία ασφάλισης.
 4. Αποδεικτικά πληρωμής τελών κυκλοφορίας (χρήσης)
 5. Άδειες χειριστών μηχανημάτων σύμφωνα με το άρθρο 12, παράρτημα ΙV, μέρος Β',

τμήμα ΙΙ, παρ. 8.1.γ και 8.2 του Π.Δ.305/96 και το παραρτ. ΙΙ, παρ.2.1 του Π.Δ.89/99. Σημειώνεται ότι η άδεια χειριστού μηχανήματος συνοδεύει τον χειριστή.

6. Βεβαίωση ασφαλούς λειτουργίας του εξοπλισμού εργασίας (ορθή συναρμολόγηση-εγκατάσταση, καλή λειτουργία) και αρχείο συντήρησης αυτού στο οποίο θα καταχωρούνται τα αποτελέσματα των ελέγχων σύμφωνα με το άρθρο 4α παρ.3 και 6 του Π.Δ.89/99.

7. Πιστοποιητικό επανελέγχου ανυψωτικού μηχανήματος, οδηγίες χρήσης, συντήρησης και αντίστοιχο βιβλίο συντήρησης και ελέγχων αυτού σύμφωνα με το άρθρα 3 και άρθρο 4 παρ.7 της Κ.Υ.Α. 15085/593/03.

41.5 Νομοθετήματα που περιέχουν πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στο εργοτάξιο, τα οποία τηρούνται κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, πέρα από τα προαναφερόμενα, πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας, κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου. Τα εν λόγω απαιτούμενα μέτρα αναφέρονται στα παρακάτω νομοθετήματα:

41.5.1 Κατεδαφίσεις

Ν.495/1976, Π.Δ.413/77, άρθρα 18 -33, 104 Π.Δ.1073/81, άρθρο 7 Κ.Υ.Α. 8243/1113/91, Υ.Α. 31245/93, Ν.2168/1993, άρθρο 9 παρ.4 παράρτημα ΙΙΙ Π.Δ.396/94, Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροποποιήσεις αυτής Υ.Α. Φ.6.9/13370/1560/95 και Υ.Α. Φ.6.9/25068/1183/96, άρθρο 12, παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ, παρ.11 Π.Δ.305/96, Κ.Υ.Α. 3329/89 και η τροποποίησή της Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, Π.Δ.455/95 και η τροποποίησή του Π.Δ.2/06, Π.Δ.212/06, ΥΑ 21017/84/09.

41.5.2 Εκσκαφές (θεμελίων, τάφρων, φρεάτων κ.τ.λ.)/Αντιστηρίξεις

Ν.495/1976, Π.Δ.413/77, άρθρα 2-17, 40-42 Π.Δ.1073/81, άρθρο 8-ασφάλεια και αντοχή κτιρίων, παρ.4 Υ.Α. 3046/304/89, Κ.Υ.Α. 3329/89 και η τροποποίησή της Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, Ν.2168/1993, άρθρο 9 παρ.4 παράρτημα ΙΙΙ Π.Δ.396/94, Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροποποιήσεις αυτής Υ.Α. Φ.6.9/13370/1560/95 και Υ.Α. Φ.6.9/25068/1183/96, Π.Δ.455/95 και η τροποποίησή του άρθρο 12, παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ. 10 του Π.Δ.2/06, Π.Δ.305/96).

41.5.3 Ικρίσματα και κλίμακες/Οδοί κυκλοφορίας-ζώνες κινδύνου/Εργασίες σε ύψος/Εργασίες σε στέγες

Π.Δ.778/80, άρθρα 34-44 Π.Δ.1073/81, Ν.1430/1984 άρθρο 7-10, Κ.Υ.Α. 16440/Φ.10.4/445/93, άρθρο 9 παρ.4 παράρτημα ΙΙΙ Π.Δ.396/94, Π.Δ.155/04 άρθρο 12, παράρτημα ΙV μέρος Α παρ.1, 10 και μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ.4-6, 14 Π.Δ.305/96.

41.5.4 Εργασίες συγκόλλησης, οξυγονοκοπής & λοιπές θερμές εργασίες

Π.Δ.95/78, άρθρα 96, 99, 104, 105 Π.Δ.1073/81, άρθρο 15 Π.Δ.70/90, άρθρο 9 παρ.4 παράρτημα ΙΙΙ Π.Δ.396/94, Πυροσβεστική Διάταξη 7 Απόφ.7568 Φ.700.1/96, Κ.Υ.Α. οικ.16289/330/99.

41.5.5 Κατασκευή δομικών έργων (κτίρια, γέφυρες, τοίχοι αντιστήριξης, δεξαμενές κ.τ.λ.)

Π.Δ.778/80, άρθρα 26-33, 98 Π.Δ.1073/81, Υ.Α. 3046/304/89, άρθρο 9 παρ.4 παράρτημα ΙΙΙ Π.Δ.396/94, άρθρο 12 παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ.12 Π.Δ.305/96.

41.5.6 Προετοιμασία και διάνοιξη σηράγγων και λοιπών υπογείων έργων (Σήραγγες κυκλοφορίας οχημάτων, αρδευτικές σήραγγες, υπόγειοι σταθμοί παραγωγής ενέργειας και εργασίες που εκτελούνται στα υπόγεια στεγασμένα τμήματα των οικοδομικών ή άλλης φύσης έργων και σε στάθμη χαμηλότερη των 6,00 μ. κάτω από την επιφάνεια της γης)

Ν.495/1976, Π.Δ.413/77, Π.Δ.225/89, Κ.Υ.Α. 3329/89 και η τροποποίησή της Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, Ν.2168/1993, άρθρο 9 παρ.4 παράρτημα ΙΙΙ Π.Δ.396/94, Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροποποιήσεις της Υ.Α. Φ.6.9/13370/1560/95 και Υ.Α. Φ.6.9/25068/1183/96, Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Π.Δ.455/95 και η τροποποίησή του Π.Δ.2/06, άρθρο 12 παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ.10 Π.Δ.305/96.

41.5.7 Καταδυτικές εργασίες σε Λιμενικά Έργα (Υποθαλάσσιες εκσκαφές, διαμόρφωση πυθμένα θαλάσσης, κατασκευή προβλήτας κ.τ.λ. με χρήση πλωτών ναυπηγημάτων και

καταδουτικού συνεργείου)

Άρθρο 100 Π.Δ.1073/81, άρθρο 17 Ν.1430/1984, άρθρο 9 παρ.4 παράρτημα ΙΙΙ Π.Δ.396/94, Υ.Α. 3131.1/20/95/95, 96 άρθρο 12, παράρτημα ΙV μέρος Β τμήμα ΙΙ παρ.8.3 και παρ.13 Π.Δ.305/96.

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ & ΥΓΕΙΑΣ ΕΡΓΟΤΑΞΙΩΝ

Κατάσταση Νομοθετημάτων και Κανονιστικών Διατάξεων

Α. ΝΟΜΟΙ

1. Ν.495/1976 (Φ.Ε.Κ. 337/τ.Α/18.12.1976) "Περί όπλων, εκρηκτικών υλών και εκρηκτικών μηχανημάτων και άλλων τινών ποινικών διατάξεων", όπως ισχύει
2. Ν.1396/1983 (Φ.Ε.Κ. 126/τ.Α/15.09.1983) "Υποχρεώσεις λήψης και τήρησης των μέτρων ασφαλείας στις οικοδομές και λοιπά ιδιωτικά τεχνικά έργα", όπως ισχύει
3. Ν.1430/1984 (Φ.Ε.Κ. 49/τ.Α/18.04.1984) "Κύρωση της 62 Διεθνούς Σύμβασης Εργασίας "που αφορά τις διατάξεις ασφαλείας στην οικοδομική βιομηχανία" και ρύθμιση θεμάτων που έχουν άμεση σχέση μ' αυτή", όπως ισχύει
4. Ν.2168/1993 (Φ.Ε.Κ. 147/τ.Α/03.09.1993) "Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες, εκρηκτικούς μηχανισμούς και άλλες διατάξεις", όπως ισχύει
5. Ν.2696/1999 (Φ.Ε.Κ. 57/τ.Α/23.03.1999) "Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας", όπως ισχύει
6. Ν.3850/2010 (Φ.Ε.Κ. 84/τ.Α/02.06.2010) "Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων", όπως ισχύει
7. Ν.4030/2011 (Φ.Ε.Κ. 249/τ.Α/25.11.2011) "Νέος τρόπος έκδοσης αδειών δόμησης, ελέγχου κατασκευών και λοιπές διατάξεις", όπως ισχύει
8. Ν.4412/2016 (Φ.Ε.Κ. 147/τ.Α/08.08.2016) "Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ", όπως ισχύει
9. Ν.4782/2021 (Φ.Ε.Κ. 36/τ.Α/09.03.2021) "Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία", όπως ισχύει

Β. ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

1. Π.Δ. 413/77 (Φ.Ε.Κ. 128/τ.Α/12.05.1977) "Περί αγοράς, μεταφοράς και καταναλώσεως εκρηκτικών υλών", όπως ισχύει
2. Π.Δ. 95/78 (Φ.Ε.Κ. 20/τ.Α/17.02.1978) "Περί μέτρων υγιεινής και ασφαλείας των απασχολούμενων εις εργασίας συγκολλήσεων", όπως ισχύει
3. Π.Δ. 216/78 (Φ.Ε.Κ. 47/τ.Α/31.03.1978) "Περί μέτρων υγιεινής και ασφαλείας των εργαζομένων εις την μεταφοράν ρευστών-πυρακτωμένων υλών, διά περονοφόρων οχημάτων", όπως ισχύει
4. Π.Δ. 778/80 (Φ.Ε.Κ. 193/τ.Α/26.08.1980) "Περί των μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν οικοδομικών εργασιών", όπως ισχύει
5. Π.Δ. 1073/81 (Φ.Ε.Κ. 260/τ.Α/16.09.1981) "Περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος Πολιτικού Μηχανικού", όπως ισχύει
6. Π.Δ. 225/89 (Φ.Ε.Κ. 106/τ.Α/02.05.1989) "Υγιεινή και Ασφάλεια στα Υπόγεια Τεχνικά Έργα", όπως ισχύει
7. Π.Δ. 31/90 (Φ.Ε.Κ. 11/τ.Α/05.02.1990) "Επίβλεψη της λειτουργίας, χειρισμός και συντήρηση μηχανημάτων εκτέλεσης Τεχνικών Έργων", όπως ισχύει
8. Π.Δ. 70/90 (Φ.Ε.Κ. 31/τ.Α/14.03.1990) "Υγιεινή και Ασφάλεια των Εργαζομένων σε ναυπηγικές εργασίες", όπως ισχύει
9. Π.Δ. 85/91 (Φ.Ε.Κ. 38/τ.Α/18.03.1991) "Προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που διατρέχουν λόγω έκθεσής τους στον θόρυβο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση προς την οδηγία 86/188/ΕΟΚ", όπως ισχύει
10. Π.Δ. 395/94 (Φ.Ε.Κ. 220/τ.Α/19.12.1994) "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφαλείας και υγείας για την χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους σε συμμόρφωση με την οδηγία 89/655/ΕΟΚ", όπως ισχύει

11. Π.Δ. 396/94 (Φ.Ε.Κ. 220/τ.Α/19.12.1994) "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για την χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 89/655/ΕΟΚ", όπως ισχύει
12. Π.Δ. 397/94 (Φ.Ε.Κ. 221/τ.Α/19.12.1994) "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας κατά την χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κίνδυνο ιδίως για την ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων σε συμμόρφωση προς την οδηγία του Συμβουλίου 90/269/ΕΟΚ", όπως ισχύει
13. Π.Δ. 105/95 (Φ.Ε.Κ. 67/τ.Α/10.04.1995) "Ελάχιστες προδιαγραφές για την σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία σε συμμόρφωση με την Οδηγία 92/58/ΕΟΚ", όπως ισχύει
14. Π.Δ. 455/95 (Φ.Ε.Κ. 268/τ.Α/29.12.1995) "Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στην Οδηγία 93/15/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με την εμπορία και τον έλεγχο των εκρηκτικών υλών εμπορικής χρήσεως", όπως ισχύει
15. Π.Δ. 305/96 (Φ.Ε.Κ. 212/τ.Α/29.08.1996) "Ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια σε συμμόρφωση προς την οδηγία 92/57/ΕΟΚ", όπως ισχύει
16. Π.Δ. 176/05 (Φ.Ε.Κ. 227/τ.Α/14.09.2005) "Ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (κραδασμοί), σε συμμόρφωση με την οδηγία 2002/44/ΕΚ", όπως ισχύει
17. Π.Δ. 149/06 (Φ.Ε.Κ. 159/τ.Α/28.07.2006) "Ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (θόρυβος) σε εναρμόνιση με την οδηγία 2003/10/ΕΚ", όπως ισχύει
18. Π.Δ. 212/06 (Φ.Ε.Κ. 212/τ.Α/09.10.2006) "Προστασία των εργαζομένων που εκτίθενται σε αμίαντο κατά την εργασία, σε συμμόρφωση με την οδηγία 83/477/ΕΟΚ του Συμβουλίου, όπως αυτή τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/382/ΕΟΚ του Συμβουλίου και την οδηγία 2003/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου", όπως ισχύει
19. Π.Δ. 57/10 (Φ.Ε.Κ. 97/τ.Α/25.06.2010) "Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς την Οδηγία 2006/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου "σχετικά με τα μηχανήματα και την τροποποίηση της οδηγίας 95/16/ΕΚ" και κατάργηση των Π.Δ. 18/96 και 377/93", όπως ισχύει
20. Π.Δ. 82/10 (Φ.Ε.Κ. 145/τ.Α/01.09.2010) "Ελάχιστες προδιαγραφές υγείας και ασφάλειας όσον αφορά στην έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (τεχνητή οπτική ακτινοβολία), σε συμμόρφωση με την οδηγία 2006/25/ΕΚ", όπως ισχύει

Γ. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

1. Η υπ' αριθ. 130646/84 (Φ.Ε.Κ. 154/τ.Β/19.03.1984) Υ.Α. "Ημερολόγιο μέτρων ασφαλείας", όπως ισχύει
2. Η υπ' αριθ. 3046/304/89 (Φ.Ε.Κ. 59/τ.Δ/03.02.1989) Υ.Α. "Κτιριοδομικός Κανονισμός", όπως ισχύει
3. Η υπ' αριθ. 3329/89 (Φ.Ε.Κ. 132/τ.Β/21.02.1989) Κ.Υ.Α. "Κανονισμοί για την παραγωγή, αποθήκευση και διάθεση σε κατανάλωση εκρηκτικών υλών", όπως ισχύει
4. Η υπ' αριθ. 8243/1113/91 (Φ.Ε.Κ. 138/τ.Β/08.03.1991) Κ.Υ.Α. "Καθορισμός μέτρων και μεθόδων για την πρόληψη και μείωση της ρύπανσης του περιβάλλοντος από εκπομπές αμιάντου", όπως ισχύει
5. Η υπ' αριθ. Οικ.Β.4373/1205/93 (Φ.Ε.Κ. 187/τ.Β/23.03.1993) Κ.Υ.Α. "Συμμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την 89/686/ΕΟΚ Οδηγία του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1989 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τα μέσα ατομικής προστασίας", όπως ισχύει
6. Η υπ' αριθ. οικ.31245/93 (Φ.Ε.Κ. 451/τ.Β/24.06.1993) Υ.Α. "Συστάσεις για κατεδαφίσεις κτιρίων", όπως ισχύει
7. Η υπ' αριθ. 16440/Φ.10.4/445/93 (Φ.Ε.Κ. 756/τ.Β/28.09.1993) Κ.Υ.Α. "Κανονισμός παραγωγής και διάθεσης στην αγορά συναρμολογούμενων μεταλλικών στοιχείων για την ασφαλή κατασκευή και χρήση μεταλλικών σκαλωσιών", όπως ισχύει
8. Η υπ' αριθ. 3009/2/21-γ/94 (Φ.Ε.Κ. 301/τ.Β/21.04.1994) Κ.Υ.Α. "Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία εκδόσεως άδειας διαμετακόμισης όπλων πυρομαχικών, εκρηκτικών υλών και λοιπών αντικειμένων καθώς και ασφαλούς πραγματοποίησης αυτής", όπως ισχύει
9. Η υπ' αριθ. Οικ.2254/230/Φ.6.9/94 (Φ.Ε.Κ. 73/τ.Β/03.02.1995) Κ.Υ.Α. "Προϋποθέσεις, διαδικασία και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την χορήγηση άδειας γομωτή και πυροδότη διατρημάτων με εκρηκτικές ύλες", όπως ισχύει

10. Η υπ' αριθ. 3131.1/20/95/95 (Φ.Ε.Κ. 978/τ.Β/28.11.1995) Υ.Α. "Έγκριση του Γενικού Κανονισμού Λιμένα με αριθ. 10 "Για τις καταδυτικές εργασίες"", όπως ισχύει
11. Η υπ' αριθ. 7568 Φ.700.1/96 (Φ.Ε.Κ. 155/τ.Β/13.03.1996) Απόφαση Α.Π.Σ.-Πυροσβεστική Διάταξη υπ' αριθ. 7 "Λήψη μέτρων πυροπροστασίας κατά την εκτέλεση θερμών εργασιών", όπως ισχύει
12. Η υπ' αριθ. Οικ.16289/330/99 (Φ.Ε.Κ. 987/τ.Β/27.05.1999) Κ.Υ.Α. "Συμμόρφωση της Ελληνικής Νομοθεσίας με την Οδηγία 97/23/ΕΟΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου σχετικά με τον εξοπλισμό υπό πίεση", όπως ισχύει
13. Η υπ' αριθ. οικ.433/2000 (Φ.Ε.Κ. 1176/τ.Β/22.09.2000) Υ.Α. "Καθιέρωση του Φακέλου Ασφαλείας και Υγείας (ΦΑΥ) ως απαραίτητου στοιχείου για την προσωρινή και οριστική παραλαβή κάθε Δημοσίου Έργου", όπως ισχύει
14. Η υπ' αριθ. ΔΙΠΑΔ/οικ/177/01 (Φ.Ε.Κ. 266/τ.Β/14.03.2001) Υ.Α. "Πρόληψη εργασιακού κινδύνου κατά την μελέτη του έργου", όπως ισχύει
15. Η υπ' αριθ. ΔΕΕΠΠ/οικ./85/01 (Φ.Ε.Κ. 686/τ.Β/01.06.2001) Υ.Α. "Καθιέρωση του Σχεδίου Ασφαλείας και Υγείας (ΣΑΥ) και του Φακέλου Ασφαλείας και Υγείας (ΦΑΥ) ως απαραίτητων στοιχείων για την έγκριση μελέτης στο στάδιο της οριστικής μελέτης ή/και της μελέτης εφαρμογής σε κάθε Δημόσιο Έργο", όπως ισχύει
16. Η υπ' αριθ. ΔΙΠΑΔ/οικ/889/02 (Φ.Ε.Κ. 16/τ.Β/14.01.2003) Υ.Α. "Πρόληψη και αντιμετώπιση του εργασιακού κινδύνου κατά την κατασκευή Δημοσίων Έργων (ΣΑΥ και ΦΑΥ)", όπως ισχύει
17. Η υπ' αριθ. Δ13ε/4800/03 (Φ.Ε.Κ. 708/τ.Β/04.06.2003) Κ.Υ.Α. "Όροι και προϋποθέσεις για την χορήγηση έγκρισης τύπου Μηχανήματος Έργων και τρόπος και διαδικασία απογραφής, ταξινόμησης και χορήγησης άδειας και πινακίδων αριθμού κυκλοφορίας Μηχανήματος Έργων (ΜΕ)", όπως ισχύει
18. Η υπ' αριθ. οικ.15085/593/03 (Φ.Ε.Κ. 1186/τ.Β/25.08.2003) Κ.Υ.Α. "Κανονισμός Ελέγχων Ανυψωτικών Μηχανημάτων", όπως ισχύει
19. Η υπ' αριθ. 21017/84/09 (Φ.Ε.Κ. 1287/τ.Β/30.06.2009) Κ.Υ.Α. "Όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τις εργασίες κατεδάφισης και αφαίρεσης αμιάντου ή/και υλικών που περιέχουν αμιάντο από κτίρια, κατασκευές, συσκευές, εγκαταστάσεις και πλοία, καθώς επίσης και με τις εργασίες συντήρησης, επικάλυψης και εγκλεισμού αμιάντου ή/και υλικών που περιέχουν αμιάντο", όπως ισχύει
20. Η υπ' αριθ. 6952/11 (Φ.Ε.Κ. 420/τ.Β/16.03.2011) Κ.Υ.Α. "Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινόχρηστους χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών", όπως ισχύει
21. Η υπ' αριθ. ΔΜΕΟ/Ο/613/11 (Φ.Ε.Κ. 905/τ.Β/20.05.2011) Υ.Α. "Έγκριση: 1) Οδηγιών Μελετών Οδικών Έργων Κατακόρυφης Σήμανσης Αυτοκινητοδρόμων (ΟΜΟΕ-ΚΣΑ), 2) Προδιαγραφών και Οδηγιών Σήμανσης Εκτελούμενων Έργων (ΟΜΟΕ-ΣΕΕΟ)", όπως ισχύει

Δ. ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

1. Η υπ' αριθ. 27/03 και με αρ. πρωτ. ΔΕΕΠΠ/208/12.09.2003 Εγκύκλιος
 2. Η υπ' αριθ. 6/08 και με αρ. πρωτ. ΔΙΠΑΔ/οικ/215/31.03.2008 Εγκύκλιος
 3. Η υπ' αριθ. πρωτ. 10201/27.03.2012 Εγκύκλιος (ΑΔΑ:Β4Λ1Λ-ΚΦΖ)
- 41.6 Ο Ανάδοχος ευθύνεται ποινικά και αστικά για κάθε ατύχημα που θα οφείλεται στη μη λήψη των απαιτούμενων μέτρων ασφαλείας.
- 41.7 Δαπάνη σύνταξης Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ.
Όλες οι δαπάνες που συνεπάγονται τα παραπάνω, αφορούν στην οργάνωση του εργοταξίου και απαιτούνται από τον νόμο, βαρύνουν τον Ανάδοχο και θα πρέπει να έχουν συνυπολογιστεί από αυτόν κατά την διαμόρφωση της προσφοράς του.

Άρθρο 42. Χρονοδιάγραμμα κατασκευής-Μητρώο του Έργου

- 42.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να εκπονήσει και να υποβάλει στη Διευθύνουσα Υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 145 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει, το χρονοδιάγραμμα κατασκευής.
 1. Ο Ανάδοχος κατά το χρονικό διάστημα μέχρι την έγκριση του οριστικού χρονοδιαγράμματος

κατασκευής του έργου θα ενεργεί σύμφωνα με το δικό του χρονοδιάγραμμα, φέροντας ακέραια την ευθύνη, αν αυτό αντίκειται στους όρους των τευχών (και σχεδίων) της δημοπρασίας. Για τον λόγο αυτό θεωρείται, συμβατικά, ότι η διαδικασία της κατάρτισης και έγκρισης ή μεταβολής του χρονοδιαγράμματος δεν επιφέρει καθυστέρηση. Η έγκριση του χρονοδιαγράμματος δεν περιλαμβάνει την, με οποιαδήποτε έννοια, συμφωνία της Υπηρεσίας σχετικά με τον τρόπο υλοποίησης αυτού από τον Ανάδοχο.

2. Μετά την κατά οποιονδήποτε τρόπο, σύμφωνα με τα προηγούμενα, οριστικοποίηση του χρονοδιαγράμματος, που όπως θα διαμορφωθεί θα αποτελεί και τον πίνακα εκτέλεσης των εργασιών, ο Ανάδοχος οφείλει να υποβάλει στην Υπηρεσία τριμηνιαία έκθεση προόδου, στην οποία θα φαίνεται η πρόοδος των εργασιών και η συμφωνία ή όχι με το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα κατασκευής του Έργου. Επίσης θα αναφέρονται οι λόγοι των τυχόν διαφοροποιήσεων καθώς και τα μέτρα που προτείνονται για την κάλυψη των τυχόν καθυστερήσεων.
3. Η Υπηρεσία επιφυλάσσει για τον εαυτό της το δικαίωμα να ζητήσει την συνυποβολή, μαζί με τα προηγούμενα και άλλων στοιχείων (όπως π.χ. διαγράμματα κατασκευής των τεχνικών και λοιπών επί μέρους έργων με έγχρωμες ενδείξεις του μέρους που εκτελέστηκε κ.τ.λ.) που είναι επιβοηθητικά για να σχηματισθεί πλήρης εικόνα της ανακεφαλαιωτικής, σε κάθε χρονική περίοδο, προόδου του έργου, σε σύγκριση πάντα με τις αρχικές προβλέψεις του χρονοδιαγράμματος.
4. Σε περίπτωση ανάγκης τροποποίησης του αρχικού εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος για τις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις θα συντάσσεται νέο (ή νέα) προσαρμοσμένο(α) χρονοδιάγραμμα(τα), για το οποίο θα ισχύουν όλα τα αναφερθέντα στις παραπάνω παραγράφους.
5. Η σύνταξη του χρονοδιαγράμματος θα γίνει με την βοήθεια λογισμικού Η/Υ. Το αρχικό χρονοδιάγραμμα και όλες οι τροποποιήσεις του θα υποβληθούν σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή.

42.2 Μητρώο Έργου

Ο Ανάδοχος οφείλει να καταρτίσει και να υποβάλει στην Υπηρεσία, μαζί με την Τελική Επιμέτρηση, Μητρώο του Έργου, που θα περιλαμβάνει όσα αναφέρονται στην συνέχεια:

- Γενικό χάρτη υπό κλίμακα κατ' αντιστοιχία με τα αντίστοιχα σχέδια των μελετών που θα απεικονίζει την θέση του έργου όπως κατασκευάσθηκε.
- Γενική οριζοντιογραφία υπό κλίμακα κατ' αντιστοιχία με τα σχέδια των μελετών που θα απεικονίζει όλα τα έργα που κατασκευάστηκαν και θα περιέχει τα διάφορα χωροσταθμικά σημεία που χρησιμοποιήθηκαν κατά την κατασκευή του έργου με πίνακα των υψομέτρων τους, τα διάφορα τοπωνύμια, τις ονομασίες των κάθε είδους έργων κ.τ.λ.
- Τυπικές διατομές και διάφορες λεπτομέρειες σε κατάλληλες κλίμακες και διανεμημένες σύμφωνα με τα αντίστοιχα σχέδια της μελέτης, που θα απεικονίζουν τα έργα "όπως κατασκευάσθηκαν".
- Κατόψεις, τομές και λεπτομέρειες των κάθε είδους τεχνικών έργων, με σχέδια ξυλοτύπων και λεπτομέρειες οπλισμών.
Σε όλα τα παραπάνω σχέδια θα υπάρχει ο αντίστοιχος τίτλος κατά τα πρότυπα των σχεδίων της μελέτης με την ένδειξη "ΟΠΩΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΚΕ"
- Τεύχος με τα τεχνικά χαρακτηριστικά (εικονογραφημένα έντυπα κ.τ.λ.) όλου του εξοπλισμού του έργου καθώς και με οδηγίες λειτουργίας και συντήρησης αυτού.
- Τεύχος τεχνικής έκθεσης που θα αναφέρεται στις δυσχέρειες που προέκυψαν κατά την κατασκευή, σε ειδικά τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου, στις ανάγκες μελλοντικής συντήρησης, στον απολογισμό ποσοτήτων και κόστους έργου, όπως επίσης και σε κάθε άλλο στοιχείο που κατά την κρίση της Υπηρεσίας θα μπορούσε, μελλοντικά, να χρησιμεύσει στο έργο.
- Στο εξώφυλλο των τευχών θα εκτυπωθεί ο τίτλος του έργου, σύμφωνα με υπόδειγμα που θα εγκριθεί από την Διευθύνουσα Υπηρεσία.

Άρθρο 43. Ασφαλίσεις

Για την ασφάλιση των έργων ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 144 του Ν.4412/2016 (όπως ισχύει).

Ο Ανάδοχος οφείλει με μέριμνα και δαπάνη του να συνάψει ασφαλιστικές συμβάσεις που να καλύπτουν κατ' ελάχιστον τις ασφαλίσεις (πρόσωπα και αντικείμενα ασφάλισης) που αναφέρονται στο παρόν άρθρο. Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια προσκομίζονται κατά την υπογραφή τα σύμβασης του έργου.

43.1 Γενικοί Όροι.

- 43.1.1 Κατά την σύναψη των ασφαλίσεων του ο Ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει υπόψη του και να συμμορφώνεται με τις διατάξεις της κείμενης Νομοθεσίας, όπως ισχύει κατά την ημέρα σύναψης των ασφαλιστικών συμβάσεων.
- 43.1.2 Ομοίως, οφείλει να έχει υπόψη του την περί ασφαλίσεων Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να συμμορφώνεται προς τις διατάξεις των Κοινοτικών Οδηγιών.
- 43.1.3 Ο Ανάδοχος οφείλει να συμμορφώνεται με τους όρους των ασφαλιστηρίων.
- 43.1.4 Ως ασφάλιση θεωρείται η πρωτασφάλιση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 102 του Ν.Δ.400/1970. Οι αντασφαλίσεις δεν υπόκεινται στις ρυθμίσεις του Ν.Δ.400/1970 και συνεπώς δεν γίνονται δεκτές ως ασφαλιστήρια του Έργου.
- 43.1.5 Κάθε ασφάλιση, της οποίας το ασφαλιστήριο εκδίδεται στην Ελλάδα, ή στην αλλοδαπή, θα προσυπογράφεται από τον αντιπρόσωπο στην Ελλάδα της εκδότριας και διέπεται από το ΝΔ.400/1970, όπως τροποποιήθηκε με το Π.Δ.118/1985.
- 43.1.6 Οι παρεχόμενες ασφαλίσεις δεν απαλλάσσουν ούτε περιορίζουν κατά οποιοδήποτε τρόπο τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες του Ανάδοχου που απορρέουν από τη σύμβαση του Έργου, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τις προβλεπόμενες από τις σχετικές ασφαλιστικές συμβάσεις εξαιρέσεις, εκπτώσεις, προνόμια, περιορισμούς κ.τ.λ., και ο Ανάδοχος παραμένει αποκλειστικά υπεύθυνος για την αποκατάσταση ζημιών σε πρόσωπα ή/και πράγματα και πέραν από τα ποσά κάλυψης των πιο πάνω ασφαλιστηρίων.
- 43.1.7 Όλες οι ασφαλιστικές συμβάσεις:
- θα έχουν καταρτισθεί εγγράφως
 - θα περιλαμβάνουν όρους οι οποίοι θα ικανοποιούν πλήρως τους όρους του παρόντος άρθρου και της υπολοίπου Ε.Σ.Υ. και
 - θα τυγχάνουν της εγκρίσεως του Κ.τ.Ε.
 - Η έγκριση του Κ.τ.Ε. έχει την έννοια του ελέγχου και της εκ μέρους του αποδοχής ότι οι όροι των ασφαλιστικών συμβάσεων ανταποκρίνονται με επάρκεια στους όρους του παρόντος άρθρου και των λοιπών όρων της Ε.Σ.Υ.
- 43.1.8 Η εκ μέρους του Αναδόχου καταβολή του πρώτου ασφαλιστρού που αποτελεί ασφαλιστικό βάρος και που είναι απαραίτητη για την έναρξη των εννόμων αποτελεσμάτων της ασφαλίσεως, θα γίνεται με την έναρξη ισχύος της ασφαλιστικής περιόδου.
- 43.1.9 Ο Ανάδοχος οφείλει, με μέριμνα και δαπάνη του, να συνάψει ασφαλιστικές συμβάσεις που να καλύπτουν κατ' ελάχιστον τις ασφαλίσεις (πρόσωπα και αντικείμενα ασφάλισης) που αναφέρονται στο παρόν άρθρο.
- 43.1.10 Οι ασφαλιστικές εταιρείες θα λειτουργούν νόμιμα, με δόκιμη δραστηριότητα, σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ε.Ο.Χ., θα είναι φερέγγυες στο μέτρο των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν για το παρόν έργο και θα μπορούν να ασφαλίζουν παρεμφερή έργα χωρίς να παραβιάζονται οι όροι των Τευχών Δημοπράτησης και η Ελληνική Νομοθεσία.
- Ο Κ.τ.Ε. έχει το δικαίωμα να ελέγχει την φερεγγυότητα των ασφαλιστικών εταιριών, ο δε Ανάδοχος υποχρεούται στην υποβολή οποιωνδήποτε κατάλληλων στοιχείων λυσιτελούς ελέγχου. Οπωσδήποτε, μαζί με το ασφαλιστήριο συμβόλαιο θα πρέπει να υποβάλλεται ενημερωτικό φυλλάδιο σχετικό με τις δραστηριότητες της ασφαλιστικής εταιρείας και σημείωμα που να αναφέρει παρεμφερή έργα που έχει ασφαλίσει στην Ελλάδα.
- 43.1.11 Όλες οι ασφαλιστικές συμβάσεις θα συνάπτονται σε ΕΥΡΩ.
- 43.1.12
1. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να θέτει στην διάθεση των ασφαλιστών κάθε στοιχείο από την Τεχνική Προσφορά που υπέβαλε ως διαγωνιζόμενος και κάθε αντίστοιχο στοιχείο που

έχει θέσει ο Κ.τ.Ε., υπόψη των διαγωνιζόμενων, όπως επίσης και τις εν συνεχεία έρευνες και μελέτες που εκτέλεσε/ συνέταξε ως Ανάδοχος. Επίσης, υποχρεούται να επιτρέπει την προσπέλαση των εργοταξίων του, αποθηκών του κ.τ.λ. από τους εκπροσώπους των ασφαλιστών, αν του το ζητούν. Επισημαίνεται ακόμη ότι, για κάθε πρόκληση φθοράς ή βλάβης που θα συμβεί στο έργο από οποιαδήποτε αιτία ακόμη και από ανωτέρα βία ο Ανάδοχος υποχρεούται να ενημερώνει τόσο τον Κ.τ.Ε. όσο και τους ασφαλιστές του.

2. Ο Κ.τ.Ε. έχει το δικαίωμα:

- να επικοινωνεί απ' ευθείας με τους ασφαλιστές
- να παρέχει στους ασφαλιστές στοιχεία που έχει υποβάλει ο Ανάδοχος
- να παρέχει στους ασφαλιστές στοιχεία δικών του παρατηρήσεων και ελέγχων

Η υπό του Κ.τ.Ε. άσκηση του δικαιώματος τούτου δεν συνεπάγεται δικαίωμα του Αναδόχου για οποιασδήποτε φύσης αποζημιώσεις.

3. Κατά την υποβολή του Ασφαλιστηρίου συμβολαίου οι Ασφαλιστικές Εταιρείες θα πρέπει να συνυποβάλλουν και δήλωση, στην οποία να αναφέρουν ότι έλαβαν γνώση του παρόντος άρθρου της Ε.Σ.Υ. περί "Ασφαλίσεων" και ότι με το ασφαλιστήριο καλύπτονται πλήρως και χωρίς καμιά εξαίρεση όλοι οι όροι και απαιτήσεις που αναφέρονται στο παρόν άρθρο της Ε.Σ.Υ.

Διαφορετικά, η Υπηρεσία, χωρίς προειδοποίηση, μπορεί να συνάψει το υπόψη ασφαλιστήριο με ασφαλιστική εταιρία της προτίμησής της στο όνομα, για λογαριασμό και με δαπάνες του Αναδόχου. Στην περίπτωση αυτή θα ενεργεί με ανέκκλητη εντολή και για λογαριασμό του σαν πληρεξούσιος.

43.1.13 Επισύρεται η προσοχή του Αναδόχου στα παρακάτω:

1. Οι αλλοδαπές και συνεπώς και οι ελληνικές ασφαλιστικές επιχειρήσεις υπόκεινται υποχρεωτικά στην αρμοδιότητα των ελληνικών δικαστηρίων και κάθε ασφαλιστήριο που έρχεται σε αντίθεση προς τον κανόνα δημοσίας τάξεως του άρθρου 23 παρ.2 του Ν.Δ.400/1970 είναι άκυρο.
2. Αντίγραφα ασφαλιστηρίων συμβολαίων δεν θα γίνονται δεκτά παρά μόνο εάν έχουν επικυρωθεί από φορέα αρμόδιο για την έκδοση κυρωμένων αντιγράφων.
3. Η αποζημίωση της ασφαλιστικής εταιρίας κρίνεται από το δίκαιο του τόπου σύνταξης και εκτέλεσης της ασφαλιστικής σύμβασης, αδιάφορο εάν αυτή παραπέμπει σε ξένους κανόνες. Το ίδιο ισχύει για την θεμελίωση της αντικειμενικής ευθύνης, η οποία κρίνεται από το δίκαιο του τόπου.

43.2 Ειδικές ρήτρες για τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης του Αναδόχου με τις υποχρεώσεις του.

43.2.1 Αν απαιτείται αλλαγή ασφαλιστικής εταιρείας, ή τροποποίηση των όρων της ασφαλιστικής σύμβασης, ή αμφότερα, ο Ανάδοχος υποχρεούται να συμμορφώνεται εντός μηνός από τη σχετική ειδοποίηση.

Σε περίπτωση που Ανάδοχος παραλείψει, ή αμελήσει να συμμορφωθεί με τις ασφαλιστικές του υποχρεώσεις, ή οι ασφαλίσεις που συνολογήσει κριθούν από τον Κ.τ.Ε. σαν μη συμβατές με τις αντίστοιχες συμβατικές απαιτήσεις, ο Κ.τ.Ε. δικαιούται να συνάψει στο όνομα και με δαπάνες του Αναδόχου την (τις) αντίστοιχη (ες) ασφαλιστική (ές) σύμβαση (εις). Στην περίπτωση αυτή θα ενεργεί με ανέκκλητη εντολή και για λογαριασμό του σαν πληρεξούσιος. Τα ασφάλιστρα και οι σχετικές δαπάνες σύναψης της (των) σύμβασης (ων) θα καταβληθούν από τον Ανάδοχο εντός δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την σχετική ειδοποίηση. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης καταβολής, θα επιβαρύνονται με τον νόμιμο τόκο υπερημερίας. Σε περίπτωση που παρέλθει τρίμηνο χωρίς η καταβολή να έχει συντελεστεί, ο Κ.τ.Ε. έχει το δικαίωμα:

- να συμψηφίσει το σχετικό ποσό (με τους τόκους υπερημερίας) με επόμενη πληρωμή προς τον Ανάδοχο, αν υπάρχει
- ή να εκπέσει το σχετικό ποσό (με τους τόκους υπερημερίας) από τις οποιασδήποτε φύσης εγγυήσεις που έχει στα χέρια του
- ή να αναζητήσει το οφειλόμενο ποσό (με τους τόκους υπερημερίας) με τις νόμιμες διαδικασίες είσπραξης οφειλής προς το Δημόσιο

Οι τόκοι υπερημερίας θα υπολογίζονται:

- για τα ασφάλιστρα, από την ημερομηνία καταβολής τους και
- για τα λοιπά έξοδα από την ημερομηνία κοινοποίησης προς τον Ανάδοχο των οφειλομένων ποσών.

43.2.2 Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος αμελεί, ή δυστροπεί να καταβάλει στους ασφαλιστές το οφειλόμενο ποσό των ασφαλιστρών, ο Κ.τ.Ε., για να αποφύγει ενδεχόμενη ακύρωση των ασφαλιστηρίων, δικαιούται να καταβάλει τα ασφάλιστρα στους ασφαλιστές, με χρέωση και για λογαριασμό του Αναδόχου, μετά την προηγούμενη ειδοποίησή του.

Σε τέτοια περίπτωση, η εκ μέρους του Κ.τ.Ε. είσπραξη των ποσών των ασφαλιστρών που κατέβαλε, προσαυξημένων με τους τόκους υπερημερίας, θα γίνεται σύμφωνα με την παρ. 43.2.1. Οι τόκοι υπερημερίας θα προσμετρούνται από την ημερομηνία καταβολής των ασφαλιστρών.

43.2.3 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να καταβάλει στον (στους) δικαιούχο(ους) κάθε ποσό που δεν μπορεί να εισπραχθεί από τους ασφαλιστές λόγω εξαιρέσεων, απαλλαγών κ.τ.λ., σύμφωνα με τους όρους των ασφαλιστηρίων.

Σε περίπτωση δυστροπίας του Αναδόχου, ο Κ.τ.Ε. έχει το δικαίωμα:

- να παρακρατεί το αντίστοιχο ποσό από την επόμενη καταβολή προς τον Ανάδοχο
- ή να εκπίπτει από τις εγγυήσεις που έχει στα χέρια του.

43.2.4 Σε περίπτωση που η ασφαλιστική εταιρία με την οποία ο Ανάδοχος συνήψε ασφαλιστική σύμβαση, παραλείψει, ή αρνηθεί να εξοφλήσει (μερικά ή ολικά) οποιαδήποτε ζημία κ.τ.λ., για οποιοδήποτε λόγο ή αιτία, ο Ανάδοχος έχει την αποκλειστική ευθύνη για την αποκατάσταση της μη εξοφλημένης ζημιάς, ή βλάβης, ή καταβολής αποζημίωσης κ.τ.λ., σύμφωνα με τους όρους της Σύμβασης. Ο Κ.τ.Ε., σε περίπτωση δυστροπίας του Αναδόχου, θα υπολογίσει το αντίστοιχο ποσό και θα το συμψηφίσει με την προς τον Ανάδοχο προσεχή πληρωμή του. Εάν δεν προβλέπεται προσεχής πληρωμή, το παραπάνω ποσό θα εκπέσει από τις εγγυήσεις του Αναδόχου, που έχει στα χέρια του ο Κ.τ.Ε.

43.2.5 Σε περίπτωση ολικής ή μερικής διακοπής των εργασιών από υπαιτιότητα του Αναδόχου, το Έργο, σε οποιαδήποτε φάση και αν βρίσκεται, θα ασφαλισθεί έναντι όλων των ενδεχομένων κινδύνων από τον Κ.τ.Ε. και τα έξοδα της ασφάλισης αυτής θα βαρύνουν τον Ανάδοχο.

43.3 Διαδικασία ελέγχου από τον Κ.τ.Ε. της επάρκειας των ασφαλιστικών συμβάσεων.

43.3.1 Ο έλεγχος από τον Κ.τ.Ε. των ασφαλιστικών συμβάσεων των οποίων η ασφαλιστική περίοδος αρχίζει από την υπογραφή της Σύμβασης ανάθεσης, θα γίνει πριν από την υπογραφή της σύμβασης.

43.3.2 Στην κατηγορία αυτή υπάγονται οι ασφαλιστικές συμβάσεις των παρακάτω παραγράφων 43.4, 43.5 και 43.6.

43.3.3 Ο έλεγχος από τον Κ.τ.Ε. θα αφορά την συμβατότητα των όρων των ασφαλιστικών συμβάσεων προς τις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου και τους υπόλοιπους όρους της Ε.Σ.Υ.

43.3.4 Σε περίπτωση αδυναμίας του Αναδόχου να προσκομίσει ασφαλιστική σύμβαση που να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου της Ε.Σ.Υ. πριν την υπογραφή της σύμβασης του έργου, θα πρέπει να προσκομίσει πριν την υπογραφή της σύμβασης απαραίτητως "Βεβαίωση Ασφάλισης" (Cover Note), όπου να αναφέρονται οι ασφαλιστικές καλύψεις και τα όρια αποζημίωσης που θα περιλαμβάνει το ασφαλιστήριο συμβόλαιο.

Στην περίπτωση αυτή, το ασφαλιστήριο συμβόλαιο πρέπει να υποβληθεί το αργότερο εντός δέκα πέντε (15) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης.

43.3.5 Η μη ικανοποίηση των παραπάνω απαιτήσεων από τον Ανάδοχο, έτσι ώστε η ασφαλιστική σύμβαση να είναι σύμφωνη με τους όρους του παρόντος άρθρου και να γίνει δεκτή από τον Κ.τ.Ε., συνεπάγεται αφ' ενός μεν ανέκκλητη ποινική ρήτρα τριών χιλιάδων ευρώ (3.000,00 €), αφ' ετέρου δε την διαδικασία σύναψης από τον Κ.τ.Ε. στο όνομα, για λογαριασμό και με δαπάνες του Αναδόχου ασφαλιστηρίου(ων) συμβολαίου(ων) που να καλύπτει(ουν) τις συμβατικές απαιτήσεις, πληρωμή ασφαλιστρών, κ.τ.λ., όπως

αναλυτικότερα αναφέρεται στην παραπάνω παράγραφο 43.2.

- 43.4 Ασφάλιση του προσωπικού του έργου.
- 43.4.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να έχει ασφαλισμένο στο Ι.Κ.Α. και στα λοιπά ασφαλιστικά ταμεία όλο το προσωπικό που απασχολεί ο ίδιος, ή οι υπεργολάβοι του, σύμφωνα με την (εκάστοτε) ισχύουσα νομοθεσία (Διατάξεις περί Ι.Κ.Α. κ.τ.λ.).
- 43.4.2 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίζει το εργατοτεχνικό και υπαλληλικό προσωπικό του έναντι ατυχημάτων σε ασφαλιστικές εταιρείες που λειτουργούν νόμιμα, εφόσον το προσωπικό αυτό δεν υπάγεται σε διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας (περί Ι.Κ.Α. κ.τ.λ.).
Η υποχρέωση αυτή ισχύει και για το πάσης φύσεως προσωπικό που απασχολούν, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, οι υπεργολάβοι, προμηθευτές, σύμβουλοι και πάσης φύσεως συνεργάτες του Αναδόχου. Η υποχρέωση αυτή ισχύει τόσο για το ημεδαπό όσο και το αλλοδαπό προσωπικό.
- 43.4.3 Ο Κ.τ.Ε. δικαιούται να ελέγχει την τήρηση των όρων των παρ.43.4.1 και 43.4.2, ο δε Ανάδοχος υποχρεούται να παρέχει στον Κ.τ.Ε. όλα τα σχετικά στοιχεία για την πραγματοποίηση των ελέγχων.
- 43.4.4 Οι όροι των παραπάνω παραγράφων ισχύουν για όλη την διάρκεια της σύμβασης εκτέλεσης του έργου.
- 43.5 Ασφάλιση αστικής ευθύνης έναντι τρίτων-κύριου μηχανικού εξοπλισμού.
- 43.5.1 Ασφάλιση Αστικής Ευθύνης έναντι Τρίτων
- α. Αντικείμενο ασφάλισης
Με την ασφάλιση αυτή θα καλύπτεται η "ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ" του Αναδόχου έναντι Τρίτων και οι ασφαλιστές θα υποχρεούνται να καταβάλουν αποζημιώσεις σε Τρίτους για σωματικές βλάβες ή θάνατο, ψυχική οδύνη ή ηθική βλάβη και για υλικές ζημιές σε πράγματα, ακίνητα ή κινητά ή και ζώα, που προξενούνται καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου Μελετών-Κατασκευών και περιόδου συντήρησης εξαιτίας των εργασιών κατασκευής, συντήρησης, επισκευής, αποκατάστασης ζημιών του έργου και διαφόρων άλλων ρυθμίσεων, οποτεδήποτε γίνονται αυτές, και εφόσον εκτελούνται στα πλαίσια των συμβατικών υποχρεώσεων του Αναδόχου.
Θα καλύπτονται επίσης και ζημιές σε όμορες ιδιοκτησίες/εγκαταστάσεις.
- β. Διάρκεια της Ασφάλισης
Η ευθύνη των ασφαλιστών αρχίζει με την υπογραφή της Σύμβασης και λήγει με την Παραλαβή του Έργου.
- γ. Όρια Αποζημίωσης
1. Τα ελάχιστα όρια αποζημίωσης για τα οποία θα πραγματοποιείται η ασφάλιση Αστικής Ευθύνης έναντι Τρίτων, κατά την περίοδο εκτέλεσης του Έργου, θα είναι τα ακόλουθα:
 - Για υλικές ζημιές (θετικές ή αποθετικές) σε πράγματα Τρίτων ανεξάρτητα από τον αριθμό των τυχόν ζημιωθέντων Τρίτων τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (300.000,00 €) ανά περιστατικό.
 - Για σωματική βλάβη ή θάνατο Τρίτων κατά άτομο τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (300.000,00 €) ανά περιστατικό.
 - Για σωματική βλάβη ή θάνατο Τρίτων μετά από ομαδικό ατύχημα ανεξάρτητα από τον αριθμό των παθόντων εξακόσιες χιλιάδες ευρώ (600.000,00 €) ανά περιστατικό.

Το αθροιστικό ανώτατο όριο ευθύνης Ασφαλιστών σε όλη τη διάρκεια ισχύος της ασφαλιστικής κάλυψης έναντι Τρίτων, κατά την περίοδο εκτέλεσης του Έργου θα είναι κατ' ελάχιστον ένα εκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες ευρώ (1.200.000,00 €).
 2. Ο Ανάδοχος θα είναι ασφαλισμένος για την Αστική Ευθύνη έναντι Τρίτων και κατά την περίοδο Συντήρησης του Έργου. Το ανώτατο αθροιστικό όριο ευθύνης των Ασφαλιστών θα ανέρχεται στο πενήντα τοις εκατό (50%) του αντιστοίχου ποσού, το οποίο ισχύει κατά την περίοδο εκτέλεσης του Έργου.
 3. Θα καλύπτεται επίσης και η εργοδοτική Αστική Ευθύνη του Αναδόχου για την

περίπτωση ατυχημάτων στο εργατοτεχνικό προσωπικό που απασχολείται στο έργο. Τα όρια αποζημίωσης δεν θα πρέπει να είναι μικρότερα από εκατό χιλιάδες ευρώ (100.000,00 €) ανά άτομο, τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (300.000,00 €) ανά ομαδικό ατύχημα και εξακόσιες χιλιάδες ευρώ (600.000,00 €) για ολόκληρη την περίοδο ασφάλισης.

43.5.2 Ασφάλιση Κύριου Μηχανικού Εξοπλισμού.

- α. Με το ίδιο ως άνω ασφαλιστήριο θα καλύπτεται και ο Κύριος ή Βασικός (Ειδικός και Συνήθης "Βαρέως Τύπου") Μηχανικός Εξοπλισμός, ο οποίος θα χρησιμοποιηθεί στην κατασκευή του Έργου.
- β. Στο Ασφαλιστήριο θα επισυνάπτεται η σχετική κατάσταση με τα χαρακτηριστικά και την ταυτότητα των αντίστοιχων Μηχανημάτων. Η συγκεκριμένη ασφαλιστική κάλυψη θα παρέχεται για αξίες αντικατάστασης των μηχανημάτων με καινούργια, αντίστοιχου τύπου ή τουλάχιστον ίδιας δυναμικότητας.
- γ. Ο μηχανικός εξοπλισμός θα είναι ασφαλισμένος έναντι οποιασδήποτε απώλειας ή ζημιάς (εξαιρούμενων των ίδιων εσωτερικής φύσεως μηχανικών ή/και ηλεκτρολογικών βλαβών), που οφείλονται ή προκαλούνται από Ανωτέρα Βία, Ανθρώπινο λάθος ή/και τυχαία περιστατικά.
- δ. Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται, σε οποιαδήποτε περίπτωση, να διεκδικήσει από τον Κ.τ.Ε. αποζημίωση για τυχόν ζημία ή ολική απώλεια μηχανήματος κ.τ.λ., ακόμη και για την περίπτωση ανωτέρας βίας.
- ε. Η ασφάλιση των μηχανημάτων θα καλύπτει και την μετακίνηση, την μεταφορά και τους αναγκαίους ελιγμούς όλων των μηχανημάτων προς και από την περιοχή του Έργου. Η ευθύνη των ασφαλιστών εκτείνεται σε όλη την χρονική περίοδο από την άφιξη στην περιοχή του έργου μέχρι την απομάκρυνσή τους από αυτό.

43.6 Ασφάλιση αυτοκινήτων.

43.6.1 Ο Ανάδοχος υποχρεούται να έχει ασφαλισμένα σε ασφαλιστική εταιρεία, σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία, τα αυτοκίνητα που προορίζονται για τις ανάγκες και την εξυπηρέτηση των Ερευνών, Κατασκευών και συντήρησης του Έργου, σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις.

43.6.2 Υπεύθυνος για την τήρηση των όρων και την φύλαξη των ανωτέρω Ασφαλιστηρίων είναι ο Ανάδοχος, ο οποίος υποχρεούται να τα επιδεικνύει στην Επιβλέπουσα Υπηρεσία για έλεγχο, όποτε του ζητηθεί.

43.6.3 Η σύμβαση ασφαλίσεως αστικής ευθύνης από οχήματα, υποχρεωτικώς θα καταρτισθεί εγγράφως, χωρίς τα μέλη να μπορούν να συμφωνήσουν εγκύρως άλλη ρύθμιση.

43.7 Ειδικοί όροι που πρέπει να περιλαμβάνονται στις ασφαλιστικές συμβάσεις του έργου.

Στο ενιαίο ασφαλιστήριο των καλύψεων της παρ.45.5 θα περιλαμβάνονται οπωσδήποτε οι ακόλουθοι ειδικοί όροι:

43.7.1 Στην έννοια της λέξης Ασφαλιζόμενος περιλαμβάνεται ο Ανάδοχος και το πάσης φύσεως προσωπικό που απασχολείται με οποιαδήποτε συμβατική σχέση εργασίας με αυτόν στα πλαίσια του συγκεκριμένου Έργου, καθώς επίσης και ο Κύριος του Έργου (Κ.τ.Ε.), οι τυχόν Υπεργολάβοι και οι Μελετητές.

43.7.2 Ο Κ.τ.Ε., οι εκπροσωπούσες Υπηρεσίες και το εν γένει προσωπικό τους, οι Σύμβουλοι του Κ.τ.Ε. (και/ή των Υπηρεσιών του) και το προσωπικό τούτων θεωρούνται Τρίτα πρόσωπα, σύμφωνα με τους όρους και τις εξαιρέσεις της ασφαλιστικής κάλυψης με την εφαρμογή του παραρτήματος "Διασταυρούμενη ευθύνη αλληλίων" (cross liability), το οποίο καλύπτει την αστική ευθύνη των ασφαλιζόμενων φορέων.

43.7.3 Η ασφαλιστική εταιρία θα υποχρεούται να αποκρούει οποιαδήποτε αγωγή εγείρεται τυχόν κατά:

- του Αναδόχου
- και/ή των Μελετητών και Συμβούλων του
- και/ή του Κ.τ.Ε.
- και/ή των Υπηρεσιών που εκπροσωπούν τον Κ.τ.Ε. και/ή των Συμβούλων τους

- και/ή μέρους ή/και του συνόλου του προσωπικού των παραπάνω

με την αιτίαση ευθύνης τους ή συνυπευθυνότητάς τους στην βλάβη ή ζημία από πράξη ή παράλειψη των παραπάνω προσώπων, οι οποίοι καλύπτονται από το ασφαλιστήριο Αστικής Ευθύνης έναντι Τρίτων, θα καταβάλει δε κάθε ποσό για βλάβη και/ή ζημία που προκλήθηκε από πράξη ή παράλειψη των παραπάνω.

Ειδικότερα η ασφαλιστική εταιρεία θα καταβάλει κάθε ποσό εγγύησης για άρση τυχόν κατασχέσεων κ.τ.λ., που σχετίζονται με την αστική ευθύνη μέσα στα όρια των ποσών που αναφέρονται εκάστοτε ως ανώτατα όρια ευθύνης των ασφαλιστών.

- 43.7.4 Σε περίπτωση ολικής ή εκτεταμένης μερικής καταστροφής ή βλάβης του Έργου, προκειμένου η ασφαλιστική εταιρεία να καταβάλει στον Ανάδοχο τη σχετική με τη ζημία κ.τ.λ., αποζημίωση, πρέπει να έχει λάβει προηγουμένως την έγγραφη για το σκοπό αυτό συγκατάθεση της Υπηρεσίας.

Εφόσον η Υπηρεσία δεν παρέχει στην ασφαλιστική εταιρεία την εν λόγω συγκατάθεση, αυτόματα και χωρίς άλλες διατυπώσεις (ειδικές, ή αλλού είδους εντολή, ή εξουσιοδότηση από τον Ανάδοχο) η απαίτηση του Αναδόχου κατά της ασφαλιστικής εταιρείας για την καταβολή της αποζημίωσης εκχωρείται στην Υπηρεσία και η ασφαλιστική εταιρεία αποδέχεται από τούδε και υποχρεώνεται να καταβάλει την σχετική αποζημίωση στην Υπηρεσία, μετά από αίτηση της τελευταίας για το σκοπό αυτό.

Η εκχώρηση της απαίτησης αυτής του Αναδόχου στην Υπηρεσία κατ' ουδένα τρόπο τον απαλλάσσει από τις ευθύνες και υποχρεώσεις του, που απορρέουν από την Σύμβαση.

- 43.7.5 Η ασφαλιστική εταιρεία παραιτείται κάθε δικαιώματος ανταγωγής κατά της Υπηρεσίας, των Συμβούλων της, των συνεργατών της και των υπαλλήλων τους σε περίπτωση που η βλάβη ή ζημία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη, όχι ηθελημένη, των παραπάνω προσώπων.
- 43.7.6 Το ασφαλιστήριο δεν μπορεί να ακυρωθεί, τροποποιηθεί, ή να λήξει χωρίς την έγγραφη, με συστημένη επιστολή, πριν από εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες, σχετική ειδοποίηση της ασφαλιστικής εταιρείας, τόσο προς τον Ανάδοχο, όσο και προς την Υπηρεσία Επίβλεψης.
- 43.7.7 Με το ενιαίο ασφαλιστήριο των καλύψεων της παραγράφου 43.5 θα καλύπτεται και η ευθύνη της Υπηρεσίας και/ή των Συμβούλων της και/ή του προσωπικού των, που απορρέει από το άρθρο 922 του Αστικού Κώδικα (Ευθύνη Προστήσαντος).